Government Gazette

REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

Vol. 672 | Cape Town / Kaapstad | 1 June 2021 | No. 44647

THE PRESIDENCY

No. 320 **1 June 2021**

It is hereby notified that the President has assented to the following Act, which is hereby published for general information:—

Act No. 3 of 2021: Local Government: Municipal Structures Amendment Act, 2021

DIE PRESIDENSIE

No. 320 **1 Junie 2021**

Hierby word bekend gemaak dat die President sy goedkeuring geheg het aan die onderstaande Wet wat hierby ter algemene inligting gepubliseer word:—

Wet No. 3 van 2021: Wysigingswet op Plaaslike Regering: Munisipale Strukture, 2021

ISSN 1682-5845

AIDS HELPLINE: 0800-0123-22 Prevention is the cure

GENERAL EXPLANATORY NOTE:

[ ]	Words in bold type in square brackets indicate omissions from existing enactments.
______	Words underlined with a solid line indicate insertions in existing enactments.

(English text signed by the President)
(Assented to 26 May 2021)

ACT

To amend the Local Government: Municipal Structures Act, 1998, so as to insert, delete and amend certain definitions; to remove all references to district management areas; to remove all references to plenary executive system as a type of municipality; to provide for a minimum of 10 councillors per municipality; to amend the deviation threshold; to provide for the prohibition of a councillor who was found guilty of a breach of the Code of Conduct for Councillors for a period of two years; to clarify the date of assumption of office by a councillor; to allow for extension on the declaration of the result of an election; to require the municipal manager to inform the MEC for local government in the province in addition to the Electoral Commission of ward vacancies; to provide that the MEC call and set the date for by-elections; to clarify who can inform the municipal manager of a specific vacancy; to allow the MEC to designate a person to call and chair a meeting of the municipal council when the speaker, acting speaker or municipal manager refuses to call the meeting; to provide for additional functions of the speaker; to provide for a whip of municipal council; to clarify the formula for the composition of an executive committee; to provide for the establishment of a municipal public accounts committee; to provide for the resolution of a situation where excessive seats may arise from the seat calculation in local municipalities; to amend the timeframe for the municipal manager to inform the chief electoral officer of vacancies; to allow for the MEC to inform the chief electoral officer of vacancies if the municipal manager fails to do so; to clarify the supplementation of party lists for local municipalities; to provide for the resolution of multiple seats which may arise where a candidate qualifies to be elected to more than one seat; to clarify the supplementation of party lists for district municipalities; to provide for a Code of Conduct for Councillors; to provide for transitional arrangements in respect of municipalities with a plenary executive system; and to provide for matters connected therewith.

BE IT ENACTED by the Parliament of the Republic of South Africa, as follows:—

ALGEMENE VERDUIDELIKENDE NOTA:

[ ]	Woorde in vet druk in vierkantige hakies dui op weglatings uit bestaande verordeninge.
______	Woorde met 'n volstreep daaronder dui op invoegings in bestaande verordeninge.

(Engelse teks deur die President geteken)
(Goedgekeur op 26 Mei 2021)

WET

Tot wysiging van die Wet op Plaaslike Regering: Munisipale Strukture, 1998, ten einde sekere omskrywings in te voeg, te skrap en te wysig; alle verwysings na distriksbestuurgebiede te verwyder; alle verwysings na volle raad uitvoerende stelsel as 'n tipe munisipaliteit te verwyder; vir 'n minimum van 10 raadslede per munisipaliteit voorsiening te maak; die afwykingsdrempel te wysig; voorsiening te maak dat 'n raadslid wat aan 'n verbreking van die Gedragskode vir Raadslede skuldig bevind is, vir 'n tydperk van twee jaar verban word; die datum van ampsaanvaarding deur 'n raadslid uit te klaar; voorsiening te maak vir uitstel vir die verklaring van die uitslag van 'n verkiesing; te vereis dat die munisipale bestuurder die LUR vir plaaslike regering in die provinsie, benewens die Verkiesingskommissie, van vakatures in wyke verwittig; voorsiening te maak dat die LUR tussenverkiesings uitskryf en die datum daarvoor bepaal; duidelik te stel wie die munisipale bestuurder van 'n spesifieke vakature kan verwittig; toe te laat dat die LUR 'n persoon aanwys om 'n vergadering van die munisipale raad te belê en daarby voor te sit wanneer die speaker, waarnemende speaker of munisipale bestuurder weier om die vergadering te belê; voorsiening te maak vir bykomende werksaamhede van die speaker; voorsiening te maak vir 'n sweep van 'n munisipale raad; die formule vir die samestelling van 'n uitvoerende komitee duidelik te maak; voorsiening te maak vir die instelling van 'n komitee vir munisipale openbare rekeninge; voorsiening te maak vir die resolusie van 'n situasie waar buitensporige setels kan voortspruit uit setelberekening in plaaslike munisipaliteite; die tydsbestek te wysig waarbinne die munisipale bestuurder die hoofverkiesingsbeampte van vakatures moet verwittig; voorsiening te maak dat die LUR die hoofverkiesingsbeampte van vakatures kan verwittig indien die munisipale bestuurder versuim om dit te doen; die aanvulling van partylyste vir plaaslike munisipaliteite uit te klaar; voorsiening te maak vir die resolusie van veelvuldige setels wat kan ontstaan waar 'n kandidaat kwalifiseer om tot meer as een setel verkies te word; die aanvulling van partylyste vir distriksmunisipaliteite uit te klaar; voorsiening te maak vir 'n Gedragskode vir Raadslede; voorsiening te maak vir oorgangsmaatreëls ten opsigte van munisipaliteite met 'n volle raad uitvoerende stelsel; en om voorsiening te maak vir aangeleenthede wat daarmee in verband staan.

DAAR WORD BEPAAL deur die Parlement van die Republiek van Suid-Afrika, soos volg:—

Amendment of section 1 of Act 117 of 1998, as amended by section 93 of Act 27 of 2000 and section 3 of Act 19 of 2008

1. Section 1 of the Local Government: Municipal Structures Act, 1998 (Act No. 117 of 1998) (hereinafter referred to as the principal Act), is hereby amended—

(a) by the insertion before the definition of ''by-election'' of the following definition:

'' '**authorised representative**', in relation to a party, means a natural person duly authorised by the party in accordance with its constitution to act on the party's behalf for purposes of performing the duties contemplated in sections 27(2) and 43(2)*(d)* and *(e)*;'';

(b) by the insertion after the definition of ''category'' of the following definition:

'' '**Code of Conduct**' means the Code of Conduct for councillors set out in Schedule 7;'';

(c) by the insertion after the definition of ''councillor'' of the following definition:

'' **'declared elected'** means the publication of a notice in the *Government Gazette* reflecting the names of the councillors elected, which councillors are deemed to have been elected to the office on the date of the declaration of the results of an election by the Electoral Commission;'';

(d) by the deletion of the definition of ''district management area'';

(e) by the substitution for the definition of ''election'' of the following definition:

'' **'election'**, in relation to a district council, means the election of the councillors referred to in section 23(1)*(a)* **[and *(c)*]**;'';

(f) by the insertion after the definition of ''local council'' of the following definition:

'' **'Local Government: Municipal Finance Management Act'** means the Local Government: Municipal Finance Management Act, 2003 (Act No. 56 of 2003);'';

(g) by the insertion after the definition of ''municipality'' of the following definition:

'' **'municipal public accounts committee'** means the committee established in terms of section 79A;''; and

(h) by the insertion after the definition of ''ward committee'' of the following definition:

'' **'whip'** means a councillor elected in terms of section 41A to be the whip of a municipal council;''.

Repeal of section 6 of Act 117 of 1998, as amended by section 3 of Act 58 of 1999

2. Section 6 of the principal Act is hereby repealed.

Amendment of section 7 of Act 117 of 1998

3. Section 7 of the principal Act is hereby amended by the deletion of paragraph *(c)*.

Substitution of section 9 of Act 117 of 1998

4. The following section is hereby substituted for section 9 of the principal Act:

''**Types of category B municipalities**

9. There are the following types of category B municipalities:

(a) a municipality with a collective executive system;

(b) a municipality with a collective executive system combined with a ward participatory system;

(c) a municipality with a mayoral executive system; and

(d) a municipality with a mayoral executive system combined with a ward participatory system**[;**

(e) **a municipality with a plenary executive system; and**

(f) **a municipality with a plenary executive system combined with a ward participatory system]**.''.

Wysiging van artikel 1 van Wet 117 van 1998, soos gewysig deur artikel 93 van Wet 27 van 2000 en artikel 3 van Wet 19 van 2008

1. Artikel 1 van die Wet op Plaaslike Regering: Munisipale Strukture, 1998 (Wet No. 117 van 1998) (hierna die Hoofwet genoem), word hierby gewysig—

(a) deur die omskrywing van ''distrik bestuursgebied'' te skrap;

(b) deur die volgende omskrywing na die omskrywing van ''distriksraad'' in te voeg:

'' **'Gedragskode'** die Gedragskode vir raadslede luidens Bylae 7;'';

(c) deur die volgende omskrywing na die omskrywing van ''geïntegreerde ontwikkelingsplan'' in te voeg:

'' **'gemagtigde verteenwoordiger'**, met betrekking tot 'n party, 'n natuurlike persoon met behoorlike magtiging deur die party ooreenkomstig die party se grondwet om namens die party op te tree om die pligte beoog in artikels 27(2) en 43(2)*(d)* en *(e)* te verrig;'';

(d) deur die volgende omskrywing na die omskrywing van ''Kieswet'' in te voeg:

'' **'komitee vir munisipale openbare rekeninge'** die komitee ingevolge artikel 79A ingestel;'';

(e) deur die volgende omskrywing na die omskrywing van ''speaker'' in te voeg:

''**'sweep'** 'n raadslid ingevolge artikel 41A verkies om die sweep van 'n munisipale raad te wees;'';

(f) deur die omskrywing van ''verkiesing'' deur die volgende omskrywing te vervang:

'' **'verkiesing'**, met betrekking tot 'n distriksraad, die verkiesing van raadslede bedoel in artikel 23(1)*(a)* **[en *(c)*]**;'';

(g) deur die volgende omskrywing na die omskrywing van ''Verkiesingskommissie'' in te voeg:

'' **'verkies verklaar'** die publikasie van 'n kennisgewing in die *Staatskoerant* met die name van die verkose raadslede, welke raadslede geag word tot die amp verkies te wees op die datum van die verklaring van die uitslae van 'n verkiesing deur die Verkiesingskommissie;''; en

(h) deur die volgende omskrywing na die omskrywing van ''voorgeskryf'' in te voeg:

'' **'Wet op Plaaslike Regering: Munisipale Finansiële Bestuur'** die Wet op Plaaslike Regering: Munisipale Finansiële Bestuur, 2003 (Wet No. 56 van 2003);''.

Herroeping van artikel 6 van Wet 117 van 1998, soos gewysig deur artikel 3 van Wet 58 van 1999

2. Artikel 6 van die Hoofwet word hierby herroep.

Wysiging van artikel 7 van Wet 117 van 1998

3. Artikel 7 van die Hoofwet word hierby gewysig deur paragraaf *(c)* te skrap.

Vervanging van artikel 9 van Wet 117 van 1998

4. Artikel 9 van die Hoofwet word hierby deur die volgende artikel vervang:

''**Soorte kategorie B munisipaliteite**

9. Daar is die volgende soorte kategorie B munisipaliteite:

(a) 'n munisipaliteit met 'n gesamentlike uitvoerende stelsel;

(b) 'n munisipaliteit met 'n gesamentlike uitvoerende stelsel wat met 'n wyk deelnemende stelsel gekombineer is;

(c) 'n munisipaliteit met 'n burgemeesters- uitvoerende stelsel; en

(d) 'n munisipaliteit met 'n burgemeesters- uitvoerende stelsel wat met 'n wyk deelnemende stelsel gekombineer is**[;**

(e) **'n munisipaliteit met 'n volle raad uitvoerende stelsel; en**

(f) **'n munisipaliteit met 'n volle raad uitvoerende stelsel wat met 'n wyk deelnemende stelsel gekombineer is]**.''.

Substitution of section 10 of Act 117 of 1998

5. The following section is hereby substituted for section 10 of the principal Act:

‘‘**Types of category C municipalities**

10. There are the following types of category C municipalities:
(a) a municipality with a collective executive system; and
(b) a municipality with a mayoral executive system**[; and**
(c) **a municipality with a plenary executive system]**.’’.

Amendment of section 12 of Act 117 of 1998, as amended by section 93 of Act 27 of 2000 and section 1 of Act 33 of 2000

6. Section 12 of the principal Act is hereby amended by the substitution in subsection (3) for paragraph *(e*A*)* of the following paragraph:

‘‘*(e*A*)* in the case of a district municipality, the number of councillors, determined in terms of section 23, to—
(i) proportionally represent parties; and
(ii) be appointed by each of the local councils within the district municipality to directly represent each local municipality; **[and**
(iii) proportionally represent parties from each district management area within that district municipality;]’’.

Amendment of section 20 of Act 117 of 1998, as amended by section 4 of Act 33 of 2000

7. Section 20 of the principal Act is hereby amended—
(a) by the substitution in subsection (1) for paragraph *(b)* of the following paragraph:
‘‘*(b)* may not be fewer than **[three]** 10 or more than 90 councillors, if it is a local or district municipality; and’’;
(b) by the substitution in subsection (4) for paragraph *(a)* of the following paragraph:
‘‘*(a)* three of the number determined for the municipality in accordance with the subsection (1) *(a)* formula, if 30 or fewer councillors have been determined for the municipality in terms of the formula, provided that a council of fewer than **[seven]** 10 may not be decreased; **[or]**’’;
(c) by the substitution in subsection (4) for paragraph *(b)* of the following paragraph:
‘‘*(b)* 10 per cent of the number determined for the municipality in accordance with the subsection (1)*(a)* formula, if more than 30 councillors have been determined for the municipality in terms of the formula**[.]** or;’’; and
(d) by the insertion in subsection (4) after paragraph *(b)* of the following paragraph:
‘‘*(c)* 20 per cent if the geographical area of the local municipality is greater than 20 000 square kilometres and if less than 35 councillors have been determined for the municipality in terms of the formula,
and any deviation in terms of paragraph *(a)*, *(b)* or *(c)* must be done with the concurrence of the Minister.’’.

Amendment of section 21 of Act 117 of 1998, as amended by section 12 of Act 51 of 2002

8. Section 21 of the principal Act is hereby amended by the insertion after subsection (1) of the following subsection:

‘‘(1A) A councillor who is removed from office by the MEC for local government in a province in terms of item 16(7)*(b)* of the Code of Conduct may not stand as a candidate in an election for any municipal council for a period of two years from the date on which such person was removed from office.’’.

Vervanging van artikel 10 van Wet 117 van 1998

5. Artikel 10 van die Hoofwet word hierby deur die volgende artikel vervang:

"**Soorte kategorie C-munisipaliteite**

10. Daar is die volgende soorte kategorie C munisipaliteite:
(a) 'n munisipaliteit met 'n gesamentlike uitvoerende stelsel; en
(b) 'n munisipaliteit met 'n burgemeesters- uitvoerende stelsel**[; en**
(c) **'n munisipaliteit met 'n volle raad uitvoerende stelsel]**.".

Wysiging van artikel 12 van Wet 117 van 1998, soos gewysig deur artikel 93 van Wet 27 van 2000 en artikel 1 van Wet 33 van 2000

6. Artikel 12 van die Hoofwet word hierby gewysig deur in subartikel (3) paragraaf *(e*A*)* deur die volgende paragraaf te vervang:
"*(e*A*)* in die geval van 'n distriksmunisipaliteit, die getal raadslede, ingevolge artikel 23 bepaal, om—
(i) partye proporsioneel te verteenwoordig; en
(ii) aangestel te word deur elk van die plaaslike rade binne die distriksmunisipaliteit om elke plaaslike munisipaliteit regstreeks te verteenwoordig; **[en**
(iii) partye van elke distriksbestuursgebied binne daardie distriksmunisipaliteit proporsioneel te verteenwoordig;]".

Wysiging van artikel 20 van Wet 117 van 1998, soos gewysig deur artikel 4 van Wet 33 van 2000

7. Artikel 20 van die Hoofwet word hierby gewysig—
(a) deur in subartikel (1) paragraaf *(b)* deur die volgende paragraaf te vervang:
"*(b)* mag nie minder as **[drie]** 10 of meer as 90 raadslede wees nie, indien dit 'n plaaslike of distriksmunisipaliteit is; en";
(b) deur in subartikel (4) paragraaf *(a)* deur die volgende paragraaf te vervang:
"*(a)* drie van die getal wat vir die munisipaliteit ooreenkomstig die subartikel (1)*(a)* formule bepaal is, indien 30 of minder raadslede vir die munisipaliteit ingevolge die formule bepaal is, met dien verstande dat 'n raad van minder as **[sewe]** 10 nie verminder mag word nie; **[of]**";
(c) deur in subartikel (4) paragraaf *(b)* deur die volgende paragraaf te vervang:
"*(b)* 10 persent van die getal wat vir die munisipaliteit ooreenkomstig die subartikel (1)*(a)* formule bepaal is indien meer as 30 raadslede ingevolge die formule vir die munisipaliteit bepaal is**[.]** of;";
(d) deur in subartikel (4) die volgende paragraaf na paragraaf *(b)* in te voeg:
"*(c)* 20 persent as die geografiese area van die plaaslike munisipaliteit groter as 20 000 vierkante kilometer is en indien minder as 35 raadslede ingevolge die formule vir die munisipaliteit bepaal is,
en enige afwyking ingevolge paragraaf *(a)*, *(b)* of *(c)* moet met die instemming van die Minister gedoen word.".

Wysiging van artikel 21 van Wet 117 van 1998, soos gewysig deur artikel 12 van Wet 51 van 2002

8. Artikel 21 van die Hoofwet word hierby gewysig deur die volgende subartikel na subartikel (1) in te voeg:
"(1A) 'n Raadslid wat deur die LUR vir plaaslike regering in 'n provinsie ingevolge item 16(7)*(b)* van die Gedragskode uit die amp onthef word, mag nie as 'n kandidaat staan in 'n verkiesing vir enige munisipale raad vir 'n tydperk van twee jaar vanaf die datum waarop daardie persoon uit die amp onthef is nie.".

This gazette is also available free online at **www.gpwonline.co.za**

Insertion of section 21A in Act 117 of 1998

9. The following section is hereby inserted in the principal Act after section 21:

"**Code of Conduct**

21A. The Code of Conduct applies to every member of a municipal council.".

Amendment of section 22 of Act 117 of 1998

10. Section 22 of the principal Act is hereby amended—

(a) by the deletion of subsection (4); and

(b) by the addition of the following subsection:

"(5) An elected councillor is deemed to assume office on the date of the declaration of the results of an election by the Electoral Commission.".

Amendment of section 23 of Act 117 of 1998

11. Section 23 of the principal Act is hereby amended—

(a) by the deletion in subsection (1) of paragraph *(c)*;

(b) by the substitution for subsection (2) of the following subsection:

"(2) The number of councillors representing local municipalities **[and district management areas]** in a district council referred to in subsection (1)*(b)* **[and *(c)*]** must be—

(a) equal to 60 per cent (fractions to be disregarded) of the number of councillors determined for the municipality in terms of section 20 before any increase in terms of section 20(5), plus the increase; and

(b) allocated to the respective local councils **[and district management areas]** in accordance with Part 2 of Schedule 2."; and

(c) by the addition of the following subsection:

"(5) An elected councillor is deemed to assume office on the date of the declaration of the results of an election by the Electoral Commission.".

Amendment of section 25 of Act 117 of 1998, as amended by section 93 of Act 27 of 2000

12. Section 25 of the principal Act is hereby amended—

(a) by the substitution in subsection (1) for paragraphs *(a)* and *(b)* of the following paragraphs, respectively:

"*(a)* the Electoral Commission does not declare the result of the election **[of a municipal council, or in a district management area, or in a ward,]** within the period specified in terms of the Electoral Commission Act, 1996 (Act No. 51 of 1996), unless the period is extended in terms of section 64(2) of the Local Government: Municipal Electoral Act, 2000 (Act No. 27 of 2000);

(b) a court sets aside the election of a council, **[or in a district management area,]** or in a ward;";

(b) by the insertion after subsection (2) of the following subsection:

"(2A) The municipal manager must inform the MEC for local government in the province and the Electoral Commission of a vacancy in a ward within 14 days from the date on which the vacancy occurred.";

(c) by the substitution in subsection (3) for the words preceding paragraph *(a)* of the following words:

"The **[municipal manager of the municipality concerned]** MEC for local government in the province, after consulting the Electoral Commission, must, by notice in **[a local newspaper]** the *Provincial*

Invoeging van artikel 21A in Wet 117 van 1998

9. Die volgende artikel word hierby na artikel 21 in die Hoofwet ingevoeg:

“**Gedragskode**

21A. Die Gedragskode is op elke lid van ’n munisipale raad van toepassing.”.

Wysiging van artikel 22 van Wet 117 van 1998

10. Artikel 22 van die Hoofwet word hierby gewysig—

(a) deur subartikel (4) te skrap; en

(b) deur die volgende subartikel by te voeg:

“(5) ’n Verkose raadslid word geag die amp op te neem op die datum van die verklaring van die uitslae van ’n verkiesing deur die Verkiesingskommissie.”.

Wysiging van artikel 23 van Wet 117 van 1998

11. Artikel 23 van die Hoofwet word hierby gewysig—

(a) deur in subartikel (1) paragraaf *(c)* te skrap;

(b) deur subartikel (2) deur die volgende subartikel te vervang:

“(2) Die getal raadslede bedoel in subartikel (1)*(b)* **[en *(c)*]** wat plaaslike munisipaliteite **[en distrik bestuursgebiede]** op ’n distriksraad verteenwoordig, moet—

(a) gelyk wees aan 60 persent (met verontagsaming van breukdele) van die getal raadslede wat, voor die vermeerdering ingevolge artikel 20(5), ingevolge artikel 20 bepaal is, plus die vermeerdering; en

(b) ooreenkomstig Deel 2 van Bylae 2 aan die onderskeie plaaslike rade **[en distrik bestuursgebiede]** toegewys word.”; en

(c) deur die volgende subartikel by te voeg:

“(5) ’n Verkose raadslid word geag die amp op te neem op die datum van verklaring van die uitslae van ’n verkiesing deur die Verkiesingskommissie.”.

Wysiging van artikel 25 van Wet 117 van 1998, soos gewysig deur artikel 93 van Wet 27 van 2000

12. Artikel 25 van die Hoofwet word hierby gewysig—

(a) deur paragrawe *(a)* en *(b)* in subartikel (1) onderskeidelik deur die volgende paragrawe te vervang:

“*(a)* die Verkiesingskommissie nie die uitslag van die verkiesing **[van ’n munisipale raad, of in ’n distrik bestuursgebied, of in ’n wyk,]** binne die tydperk vermeld ingevolge die Wet op die Verkiesingskommissie, 1996 (Wet No. 51 van 1996), verklaar nie, tensy die tydperk ingevolge artikel 64(2) van die ‘Local Government: Municipal Electoral Act’, 2000 (Wet No. 27 van 2000), verleng is;

(b) ’n hof die verkiesing van ’n raad**[, of in ’n distrik bestuursgebied,]** of in ’n wyk tersyde stel;”;

(b) deur die volgende subartikel na subartikel (2) in te voeg:

“(2A) Die munisipale bestuurder moet die LUR vir plaaslike regering in die provinsie en die Verkiesingskommissie verwittig van ’n vakature in ’n wyk binne 14 dae vanaf die datum waarop die vakature ontstaan het.”;

(c) deur in subartikel (3) die woorde wat paragraaf *(a)* voorafgaan deur die volgende woorde te vervang:

“Die **[munisipale bestuurder van die betrokke munisipaliteit]** LUR vir plaaslike regering in die provinsie moet, na oorleg met die Verkiesingskommissie, by kennisgewing in **[’n plaaslike koerant]** die *Provinsiale Staatskoerant*, ’n tussenverkiesing uitskryf en die datum vir

Gazette, call and set a date for the by-election, which must be held within 90 days of the date—'';

(d) by the deletion of subsection (4); and

(e) by the substitution for subsection (6) of the following subsection:

''(6) The MEC for local government in the province may not call a by-election in terms of subsection (1) if—

(a) the next election of all municipal councils must be held within nine calendar months of the applicable dates mentioned in subsection (3); or

(b) the MEC for local government in the province in consultation with the Minister decides that the by-election must stand over until the next election of all municipal councils.''.

Amendment of section 27 of Act 117 of 1998, as amended by section 93 of Act 27 of 2000, section 121 of Act 32 of 2000, section 2 of Act 20 of 2002 and section 10 of Act 55 of 2008

13. Section 27 of the principal Act is hereby amended—

(a) by the insertion of the number (1) preceding the following words:

''(1) A councillor vacates office during a term of office if that councillor—'';

(b) by the substitution for paragraph *(d)* of the following paragraph:

''*(d)* contravenes a provision of the Code of Conduct **[for Councillors set out in Schedule 1 of the Local Government: Municipal Systems Act, 2000,]** and is removed from office in terms of the Code;'';

(c) by the substitution for paragraph *(e)* of the following paragraph:

''*(e)* is a representative of a local council in a district council and ceases to be a member of the local council which appointed that councillor to the district council or is replaced in terms of Item 23 of Schedule 2 to this Act by the local council as its representative in the district council; or''; and

(d) by the addition of the following subsection:

''(2) For purposes of this section, only an authorised representative may inform a municipal manager that a vacancy has arisen as contemplated in subsection (1)*(c)* and *(f)*.''.

Amendment of section 29 of Act 117 of 1998, as amended by section 3 of Act 20 of 2002, section 9 of Act 2 of 2003 and section 11 of Act 55 of 2008

14. Section 29 of the principal Act is hereby amended by the insertion of the following subsection after subsection (1):

''(1A) If the speaker or acting speaker refuses to call a meeting of the council as requested in terms of subsection (1), the municipal manager, or in the absence or refusal by the municipal manager, a person designated by the MEC for local government in the province, may call and chair the meeting.''.

Insertion of section 29A in Act 117 of 1998

15. The following section is hereby inserted in the principal Act after section 29:

''**Public notice of meetings of municipal councils**

29A. The municipal manager of a municipality must give notice to the public, in a manner determined by the municipal council, of the time, date and venue of every—

(a) ordinary and special meeting of the council or a meeting of a committee of a council;

(b) ordinary or special meeting of the council or a meeting of a committee of a council that was postponed; and

(c) urgent meeting of the council or meeting of a committee of a council, except when time constraints make this impossible.''.

die tussenverkiesing bepaal, wat gehou moet word binne 90 dae vanaf die datum—";

(d) deur subartikel (4) te skrap; en

(e) deur subartikel (6) deur die volgende subartikel te vervang:

"(6) Die LUR vir plaaslike regering in die provinsie mag nie 'n tussenverkiesing ingevolge subartikel (1) uitskryf nie indien—

(a) die volgende verkiesing van alle munisipale rade binne nege kalendermaande vanaf die toepaslike datums in subartikel (3) bedoel, gehou moet word; of

(b) die LUR vir plaaslike regering in die provinsie in oorleg met die Minister besluit dat die tussenverkiesing tot die volgende verkiesing van alle munisipale rade moet oorstaan.".

Wysiging van artikel 27 van Wet 117 van 1998, soos gewysig deur artikel 93 van Wet 27 van 2000, artikel 121 van Wet 32 van 2000, artikel 2 van Wet 20 van 2002 en artikel 10 van Wet 55 van 2008

13. Artikel 27 van die Hoofwet word hierby gewysig—

(a) deur die syfer (1) voor die volgende woorde in te voeg:

"(1) 'n Raadslid ontruim die amp gedurende 'n ampstermyn indien daardie raadslid—";

(b) deur paragraaf *(d)* deur die volgende paragraaf te vervang:

"*(d)* 'n bepaling van die **[Gedragkode vir Raadslede in Bylae 1 van die Wet op Plaaslike Regering: Munisipale Stelsels, 2000, uiteengesit,]** Gedragskode oortree en ingevolge daardie Kode van die amp onthef word;";

(c) deur paragraaf *(e)* deur die volgende paragraaf te vervang:

"*(e)* 'n verteenwoordiger van 'n plaaslike raad op 'n distriksraad is en nie meer 'n lid van die plaaslike raad is wat daardie raadslid op die distriksraad aangestel het nie, of ingevolge Item 23 van Bylae 2 by hierdie Wet deur die plaaslike raad vervang word as sy verteenwoordiger op die distriksraad; of"; en

(d) deur die volgende subartikel by te voeg:

"(2) By die toepassing van hierdie artikel, mag slegs 'n gemagtigde verteenwoordiger 'n munisipale bestuurder verwittig dat 'n vakature ontstaan het soos in subartikel (1)*(c)* en *(f)* beoog.".

Wysiging van artikel 29 van Wet 117 van 1998, soos gewysig deur artikel 3 van Wet 20 van 2002, artikel 9 van Wet 2 van 2003 en artikel 11 van Wet 55 van 2008

14. Artikel 29 van die Hoofwet word hierby gewysig deur die volgende subartikel na subartikel (1) in te voeg:

"(1A) Indien die speaker of waarnemende speaker weier om 'n vergadering van die raad te belê soos ingevolge subartikel (1) versoek, mag die munisipale bestuurder, of in die afwesigheid van of by weiering deur die munisipale bestuurder 'n persoon deur die LUR vir plaaslike regering in die provinsie aangewys, die vergadering belê en daaroor voorsit.".

Invoeging van artikel 29A in Wet 117 van 1998

15. Die volgende artikel word hierby na artikel 29 in die Hoofwet ingevoeg:

"**Publieke kennisgewing van vergaderings van munisipale rade**

29A. Die munisipale bestuurder van 'n munisipaliteit moet aan die publiek kennis gee, op 'n wyse deur die munisipale raad bepaal, van die tyd, datum en plek van elke—

(a) gewone en spesiale vergadering van die raad of 'n vergadering van 'n komitee van 'n raad;

(b) gewone of spesiale vergadering van die raad of 'n vergadering van 'n komitee van 'n raad wat uitgestel is; en

(c) dringende vergadering van die raad of vergadering van 'n komitee van 'n raad, behalwe wanneer tydbeperkings dit onmoontlik maak.".

Amendment of section 30 of Act 117 of 1998

16. Section 30 of the principal Act is hereby amended—

(a) by the substitution for subsection (1) of the following subsection:

"(1) A majority of the number of councillors determined in terms of section 20 must be present at a meeting of the council when a vote is taken on any matter."; and

(b) by the substitution for subsection (4) of the following subsection:

"(4) If on any question, other than a matter mentioned in section 160(2) of the Constitution, there is an equality of votes, the councillor presiding must exercise a casting vote in addition to that councillor's vote as a councillor.".

Amendment of section 36 of Act 117 of 1998

17. Section 36 of the principal Act is hereby amended by the substitution for subsection (5) of the following subsection:

"(5) A councillor may not hold office as whip, speaker, mayor or executive mayor at the same time**[, but in a municipality of a type mentioned in section 9*(e)* or *(f)* or 10*(c)* the speaker must be called the mayor]**.".

Amendment of section 37 of Act 117 of 1998, as amended by section 14 of Act 51 of 2002

18. Section 37 of the principal Act is hereby amended—

(a) by the substitution for paragraphs *(e)* and *(f)* of the following paragraphs, respectively:

"*(e)* must ensure compliance in the council and council committees with the Code of Conduct **[set out in Schedule 1 to the Local Government: Municipal Systems Act, 2000 (Act No. 32 of 2000)]**; **[and]**

(f) must ensure that council meetings are conducted in accordance with the rules and orders of the council**[.]**;"; and

(b) by the addition of the following paragraphs:

"*(g)* must ensure that the legislative authority of the municipality functions effectively;

(h) is responsible for the effective oversight over the executive authority of the municipality;

(i) must ensure the effectiveness of the committees of the municipal council established in terms of section 79;

(j) is responsible for the ethics and accountability of the municipal council; and

(k) must ensure the effectiveness and functionality of ward committees and the public participation processes.".

Insertion of sections 41A, 41B, 41C, 41D, 41E and 41F in Act 117 of 1998

19. The following sections are hereby inserted in the principal Act after section 41:

"***Part 3***

Whips of municipal councils

Election of whip

41A. (1) Each municipal council may elect a whip for the council who is also a municipal office bearer as set out in Schedule 3.

(2) At its first sitting after its election, or when necessary to fill a vacancy, a municipal council may elect its whip from among the councillors.

(3) The speaker of the municipality presides over the election of the whip.

Wysiging van artikel 30 van Wet 117 van 1998

16. Artikel 30 van die Hoofwet word hierby gewysig—

(a) deur subartikel (1) deur die volgende subartikel te vervang:

"(1) 'n Meerderheid van die getal raadslede ingevolge artikel 20 bepaal, moet by 'n vergadering van die raad teenwoordig wees wanneer oor enige aangeleentheid gestem word."; en

(b) deur subartikel (4) deur die volgende subartikel te vervang:

"(4) Indien oor enige vraag, behalwe 'n aangeleentheid in artikel 160(2) van die Grondwet vermeld, daar 'n staking van stemme is, moet die raadslid wat voorsit 'n beslissende stem, benewens daardie lid se stem as 'n raadslid, uitbring.".

Wysiging van artikel 36 van Wet 117 van 1998

17. Artikel 36 van die Hoofwet word hierby gewysig deur subartikel (5) deur die volgende subartikel te vervang

"(5) 'n Raadslid mag nie terselfdertyd die amp van speaker en burgemeester of uitvoerende burgemeester beklee nie**[, maar in 'n munisipaliteit van 'n soort genoem in artikel 9*(e)* of *(f)* of 10*(c)* word die speaker die burgemeester genoem]**.".

Wysiging van artikel 37 van Wet 117 van 1998, soos gewysig deur artikel 14 van Wet 51 van 2002

18. Artikel 37 van die Hoofwet word hierby gewysig—

(a) deur paragrawe *(e)* en *(f)* onderskeidelik deur die volgende paragrawe te vervang:

"*(e)* moet nakoming in die raad en raadskomitees van die Gedragskode **[in Bylae 1 by die Wet op Plaaslike Regering: Munisipale Stelsels, 2000 (Wet 32 van 2000) uiteengesit,]** verseker; **[en]**

(f) moet toesien dat raadsvergaderings ooreenkomstig die reëls en orders van die raad verloop**[.]**;"; en

(b) deur die volgende paragrawe by te voeg:

"*(g)* moet verseker dat die wetgewende gesag van die munisipaliteit doeltreffend funksioneer;

(h) is verantwoordelik vir doeltreffende toesig oor die uitvoerende gesag van die munisipaliteit;

(i) moet die doeltreffendheid van die komitees van die munisipale raad ingevolge artikel 79 ingestel, verseker;

(j) is verantwoordelik vir die etiek en verantwoordbaarheid van die munisipale raad; en

(k) moet die doeltreffendheid en funksionaliteit van die wykskomitees en die openbare deelnameprosesse verseker.".

Invoeging van artikels 41A, 41B, 41C, 41D, 41E en 41F in Wet 117 van 1998

19. Die volgende artikels word hierby na artikel 41 in die Hoofwet ingevoeg:

"***Deel 3***

Swepe van munisipale rade

Verkiesing van sweep

41A. (1) Elke munisipale raad kan 'n sweep vir die raad verkies wat ook 'n munisipale ampsbekleër is soos in Bylae 3 uiteengesit.

(2) Tydens die eerste sitting na die verkiesing daarvan, of wanneer dit nodig is om 'n vakature te vul, kan 'n munisipale raad 'n sweep uit die geledere van die raadslede verkies.

(3) Die speaker van die munisipaliteit sit voor oor die verkiesing van die sweep.

This gazette is also available free online at **www.gpwonline.co.za**

(4) The procedure set out in Schedule 3 applies to the election of the whip.

(5) A councillor may not hold office as whip, speaker, mayor or executive mayor at the same time.

Functions of whip

41B. The whip of a municipal council—

(a) liaises with the different political parties to ensure representation in council and council committees;

(b) maintains sound relations between the various political parties;

(c) informs the whips of all parties on important matters on the council agenda;

(d) assists the speaker to count votes in the council meeting;

(e) facilitates the interaction between the executive and legislative oversight structures in the municipality; and

(f) resolves disputes between the speaker, mayor or executive mayor, or members of the mayoral committee.

Term of office of whip

41C. The whip of a municipal council is elected for a term ending, subject to section 41D, when the next council is declared elected.

Vacation of office

41D. The whip of a municipal council vacates office during a term if that person—

(a) resigns as whip;

(b) is removed from office; or

(c) ceases to be a councillor.

Removal from office

41E. (1) A municipal council may remove, by resolution, the whip from office.

(2) Prior written notice of an intention to move a motion for the removal of the whip must be given.

Acting whips

41F. If the whip of a municipal council is absent or not available to perform the functions of whip, or during a vacancy, the council must elect another councillor to act as whip.''.

Amendment of section 43 of Act 117 of 1998

20. Section 43 of the principal Act is hereby amended—

(a) by the substitution for subsections (1) and (2) of the following subsections, respectively:

''(1) *(a)* If the council of a municipality establishes an executive committee, it must **[elect]** determine a number of councillors necessary for effective and efficient government, provided that no more than 20 per cent of the councillors (fractions to be disregarded) or 10 councillors, whichever is the least, are determined.

(b) An executive committee may not have less than three members.

(2) The award of seats on the executive committee to political parties or political interests must be determined in the following manner—

(a) the number of seats won by a political party or political interest divided by the total number of councillors determined for that municipality in terms of section 20 and multiplied by the number of seats on the executive committee;

(4) Die prosedure in Bylae 3 uiteengesit, is van toepassing op die verkiesing van die sweep.

(5) 'n Raadslid mag nie terselftertyd die amp van sweep, speaker of uitvoerende burgemeester beklee nie.

Werksaamhede van sweep

41B. Die sweep van 'n munisipale raad—

(a) skakel met die verskillende politieke partye om verteenwoordiging in die raad en raadskomitees te verseker;

(b) handhaaf gesonde verhoudings tussen die verskeie politieke partye;

(c) lig die swepe van alle partye in oor belangrike aangeleenthede op die raadsagenda;

(d) staan die speaker by met die tel van stemme in die raadsvergadering;

(e) fasiliteer die interaksie tussen die uitvoerende en wetgewende oorsigstrukture in die munisipaliteit; en

(f) besleg geskille tussen die speaker, burgemeester of uitvoerende burgemeester, of uitvoerende lede van die burgemeesterskomitee.

Ampstermyn van sweep

41C. Die sweep van 'n munisipale raad word verkies vir 'n termyn wat eindig, onderworpe aan artikel 41D, wanneer die volgende raad verkies verklaar word.

Ontruiming van amp

41D. Die sweep van 'n munisipale raad ontruim die amp tydens 'n termyn indien daardie persoon—

(a) as sweep bedank;

(b) van die amp onthef word; of

(c) ophou om 'n raadslid te wees.

Ontheffing van amp

41E. (1) 'n Munisipale raad kan, by besluit, die sweep uit die amp onthef.

(2) Vooraf skriftelike kennisgewing van 'n voorneme om 'n mosie vir die ontheffing van die sweep te bring, moet gegee word.

Waarnemende swepe

41F. As die sweep van 'n munisipale raad afwesig is of nie beskikbaar is om die werksaamhede van sweep te verrig nie, of tydens 'n vakature, moet die raad 'n ander raadslid verkies om as sweep waar te neem.".

Wysiging van artikel 43 van Wet 117 van 1998

20. Artikel 43 van die Hoofwet word hierby gewysig—

(a) deur subartikels (1) en (2) onderskeidelik deur die volgende subartikels te vervang:

"(1) *(a)* Indien die raad van 'n munisipaliteit 'n uitvoerende komitee instel, moet 'n getal raadslede **[verkies]** bepaal word wat nodig is vir effektiewe en doeltreffende bestuur, mits nie meer nie as 20 persent van die raadslede (met verontagsaming van breukdele) of 10 raadslede, wat ook al die minste is, **[verkies]** bepaal word.

(b) 'n Uitvoerende komitee mag nie minder as drie lede hê nie.

(2) Die toekenning van setels op die uitvoerende komitee aan politieke partye of politieke belange moet soos volg bepaal word—

(a) die getal setels deur 'n politieke party of politieke belang gewen, gedeel deur die totale getal raadslede ingevolge artikel 20 vir daardie munisipaliteit bepaal en gedeel deur die getal setels op die uitvoerende komitee;

(b) if the calculation in paragraph *(a)* gives a surplus, that surplus must compete with the other similar surpluses, and be awarded to the highest surplus;

(c) if there is an equality of the surpluses, the result must be determined by lot;

(d) the political party or political interest to which seats are allocated to on the executive committee must, through an authorised representative, appoint their representatives to occupy such seats;

(e) in the event of a vacancy arising on the executive committee, the political party or political interest to which the seat was allocated to will, through an authorised representative, appoint a councillor to fill that vacancy; and

(f) nothing precludes a political party or political interest from nominating a councillor from another political party or political interest to one or more of its allocated seats.''; and

(b) by the deletion of subsection (3).

Amendment of section 44 of Act 117 of 1998

21. Section 44 of the principal Act is hereby amended by the substitution in subsection (1) for paragraph *(b)* of the following paragraph:

''*(b)* the committee of a municipal council which receives reports from the **[other]** committees of the council referred to in section 80, and which must forward these reports together with its recommendations to the council when it cannot dispose of the matter in terms of its delegated powers.''.

Amendment of section 45 of Act 117 of 1998 as substituted by section 1 of Act 1 of 2003

22. Section 45 of the principal Act is hereby amended—

(a) by the substitution for the heading of the following heading:

''**[Election] Determination of members of executive committees**''; and

(b) by the substitution for the words preceding paragraph *(a)* of the following words:

''A municipal council must **[elect]** determine the members of its executive committee from among its members at a meeting that must be held—''.

Amendment of section 46 of Act 117 of 1998 as substituted by section 1 of Act 1 of 2003

23. Section 46 of the principal Act is hereby amended by the substitution in section 46 for the words preceding paragraph *(a)* of the following words:

''The members of an executive committee are **[elected]** determined for a term ending, subject to section 47, when—''.

Amendment of section 48 of Act 117 of 1998 as amended by Act 1 of 2003

24. Section 48 of the principal Act is hereby amended by the substitution for subsection (2) of the following subsection:

''(2) The election of a mayor and deputy mayor takes place when the executive committee is **[elected]** determined or when it is necessary to fill a vacancy.''.

Amendment of section 53 of Act 117 of 1998

25. Section 53 of the principal Act is hereby amended by the substitution for subsection (2) of the following subsection:

(b) as die berekening in paragraaf *(a)* 'n surplus gee, moet daardie surplus met ander soortgelyke surplusse meeding en aan die hoogste surplus toegewys word;

(c) indien die surplusse ewe veel is, moet die uitslag per loting bepaal word;

(d) die politieke party of politieke belang waaraan setels op die uitvoerende komitee toegeken is, moet deur 'n gemagtigde verteenwoordiger hulle verteenwoordigers aanstel om daardie setels te okkupeer;

(e) indien 'n vakature op die uitvoerende komitee ontstaan, sal die politieke party of politieke belang waaraan die setel toegeken is, deur 'n gemagtigde verteenwoordiger, 'n raadslid aanstel om daardie vakature te vul; en

(f) niks verhinder 'n politieke party of politieke belang om 'n raadslid van 'n ander politieke party of politieke belang vir een of meer van daardie politieke party of politieke belang se toegekende setels te benoem nie.''; en

(b) deur subartikel (3) te skrap.

Wysiging van artikel 44 van Wet 117 van 1998

21. Artikel 44 van die Hoofwet word hierby gewysig deur in subartikel (1) paragraaf *(b)* deur die volgende paragraaf te vervang:

''*(b)* die komitee van 'n munisipale raad wat verslae van die **[ander]** komitees van die raad bedoel in artikel 80 ontvang en wat hierdie verslae saam met sy aanbevelings aan die raad moet stuur indien hy nie ingevolge gedelegeerde bevoegdhede die aangeleentheid kan afhandel nie.''.

Wysiging van artikel 45 van Wet 117 van 1998, soos vervang deur artikel 1 van Wet 1 van 2003

22. Artikel 45 van die Hoofwet word hierby gewysig—

(a) deur die opskrif deur die volgende opskrif te vervang:

'' **[Verkiesing] Bepaling van lede van uitvoerende komitees**''; en

(b) deur die woorde wat paragraaf *(a)* voorafgaan deur die volgende woorde te vervang:

'''n Munisipale raad moet die lede van die uitvoerende komitee uit sy geledere **[verkies]** bepaal op 'n vergadering wat gehou moet word— ''.

Wysiging van artikel 46 van Wet 117 van 1998, soos vervang deur artikel 1 van Wet 1 van 2003

23. Artikel 46 van die Hoofwet word hierby gewysig deur in artikel 46 die woorde wat paragraaf *(a)* voorafgaan deur die volgende woorde te vervang:

''Die lede van 'n uitvoerende komitee word **[verkies]** bepaal vir 'n termyn wat eindig, onderworpe aan artikel 47, wanneer—''.

Wysiging van artikel 48 van Wet 117 van 1998, soos gewysig deur artikel 1 van Wet 1 van 2003

24. Artikel 48 van die Hoofwet word hierby gewysig deur subartikel (2) deur die volgende subartikel te vervang:

''(2) Die verkiesing van 'n burgemeester en onderburgemeester vind plaas sodra die uitvoerende komitee **[verkies]** bepaal is, of wanneer dit nodig is om 'n vakature te vul.''.

Wysiging van artikel 53 van Wet 117 van 1998

25. Artikel 53 van die Hoofwet word hierby gewysig deur subartikel (2) deur die volgende subartikel te vervang:

"(2) If all the members of an executive committee are removed, a new **[election]** determination of members must take place, and a new election of **[and]** the mayor and, if the municipality has a deputy mayor, the deputy mayor, must be held in terms of sections 45 and 48, respectively.".

Amendment of section 56 of Act 117 of 1998, as amended by section 16 of Act 51 of 2002

26. Section 56 of the principal Act is hereby amended by the substitution for subsection (1) of the following subsection:

"(1) An executive mayor is entitled to receive reports from committees of the **[municipal]** council referred to in section 80, and to forward these reports together with a recommendation to the council when the matter cannot be disposed of by the executive mayor in terms of the executive mayor's delegated powers.".

Amendment of section 63 of Act 117 of 1998

27. Section 63 of the principal Act is hereby amended by the substitution for subsection (3) of the following subsection:

"(3) Item 3 of the Code of Conduct **[for Councillors set out in Schedule 1 to the Local Government Municipal Systems Act, 2000,]** does not apply to the speaker, executive mayor, a member of the mayoral committee or a member of the executive committee, as the case may be, in respect of meetings of a metropolitan subcouncil of which such an office bearer is a member.".

Amendment of section 73 of Act 117 of 1998, as amended by section 6 of Act 19 of 2008

28. Section 73 of the principal Act is hereby amended—

(a) by the substitution for subsection (1) of the following subsection:

"(1) A metropolitan or local council must establish a ward committee for each ward in the municipality within 120 days after the election of the municipal council, in accordance with section 22."; and

(b) by the insertion after subsection (1) of the following subsection:

"(1A) *(a)* If a metropolitan or local council is unable to establish a ward committee or ward committees in accordance with subsection (1), the speaker must, prior to the expiry of the 120 days after the elections, in writing and on good cause shown, request the MEC, responsible for local government in the province concerned, for an extension.

(b) The MEC must respond to the request referred to in subsection (1)*(a)* within 14 days of receipt detailing the reasons for granting or refusing the extension.".

Insertion of section 79A in Act 117 of 1998

29. The following section is hereby inserted in the principal Act after section 79:

"**Establishment of municipal public accounts committee**

79A. (1) A municipal council must establish a committee called the municipal public accounts committee.

(2) The mayor or executive mayor, deputy mayor or executive deputy mayor, any member of the executive committee, any member of the mayoral committee, speaker, whip and municipal officials are not allowed to be members of the municipal public accounts committee.

(3) The municipal council must determine the functions of the municipal public accounts committee, which must include the following:

(a) review the Auditor-General's reports and comments of the management committee and the audit committee and make recommendations to the municipal council;

"(2) Indien al die lede van 'n uitvoerende komitee uit hul amp onthef word, moet 'n nuwe **[verkiesing]** bepaling van lede plaasvind en 'n nuwe verkiesing van **[en]** die burgemeester, en indien die munisipaliteit 'n onderburgemeester het, die onderburgemeester, ingevolge onderskeidelik artikels 45 en 48 gehou word.".

Wysiging van artikel 56 van Wet 117 van 1998, soos gewysig deur artikel 16 van Wet 51 van 2002

26. Artikel 56 van die Hoofwet word hierby gewysig deur subartikel (1) deur die volgende subartikel te vervang:

"(1) 'n Uitvoerende burgemeester is geregtig om verslae van komitees van die **[munisipale]** raad bedoel in artikel 80 te ontvang en sodanige verslae tesame met 'n aanbeveling aan die raad te stuur indien die uitvoerende burgemeester die aangeleentheid nie kan afhandel ingevolge die uitvoerende burgemeester se gedelegeerde bevoegdhede nie.".

Wysiging van artikel 63 van Wet 117 van 1998

27. Artikel 63 van die Hoofwet word hierby gewysig deur subartikel (3) deur die volgende subartikel te vervang:

"(3) Item 3 van die Gedragskode **[vir Raadslede wat in Bylae 1 by die Wet op Plaaslike Regering: Munisipale Stelsels, 2000, uiteengesit word,]** is nie van toepassing op die speaker, uitvoerende burgemeester, 'n lid van die burgemeesterskomitee of 'n lid van die uitvoerende komitee, na gelang van die geval, ten opsigte van vergaderings van 'n metropolitaanse subraad waarvan sodanige ampsdraer 'n lid is nie.".

Wysiging van artikel 73 van Wet 117 van 1998, soos gewysig deur artikel 6 van Wet 19 van 2008

28. Artikel 73 van die Hoofwet word hierby gewysig—

(a) deur subartikel (1) deur die volgende subartikel te vervang:

"(1) 'n Metropolitaanse of plaaslike raad moet 'n wykskomitee vir elke wyk in die munisipaliteit stig binne 120 dae na die verkiesing van die munisipale raad, ooreenkomstig artikel 22."; en

(b) deur die volgende subartikel na subartikel (1) in te voeg:

"(1A) *(a)* As 'n metropolitaanse of plaaslike raad nie ooreenkomstig subartikel (1) 'n wykskomitee of wykskomitees kan stig nie, moet die speaker, voordat 120 dae na die verkiesing van die munisipale raad verstryk het, skriftelik en met goeie gronde, 'n verlenging by die LUR verantwoordelik vir plaaslike regering in die provinsie aanvra.

(b) Die LUR moet binne 14 dae vanaf ontvangs reageer op die versoek in subartikel (1)*(a)* bedoel, met uitvoerige redes vir die toestaan of weiering van die verlenging.".

Invoeging van artikel 79A in Wet 117 van 1998

29. Die volgende artikel word hierby na artikel 79 in die Hoofwet ingevoeg:

"**Stigting van komitee vir munisipale openbare rekeninge**

79A. (1) 'n Munisipale raad moet 'n komitee genaamd die komitee vir munisipale openbare rekeninge stig.

(2) Die burgemeester of uitvoerende burgemeester, adjunkburgemeester of uitvoerende adjunkburgemeester, enige lid van die uitvoerende komitee, enige lid van die burgemeesterskomitee, speaker, sweep en munisipale beamptes mag nie lede van die komitee vir munisipale openbare rekeninge wees nie.

(3) Die munisipale raad moet die werksaamhede van die komitee vir munisipale openbare rekeninge bepaal, wat die volgende moet insluit:

(a) Hersiening van die Ouditeur-generaal se verslae en kommentaar van die bestuur- en ouditkomitee en doen van aanbevelings by die munisipale raad;

(b) review internal audit reports together with comments from the management committee and the audit committee and make recommendations to the municipal council;

(c) initiate and develop the oversight report on annual reports contemplated in section 129 of the Local Government: Municipal Finance Management Act;

(d) attend to and make recommendations to the municipal council on any matter referred to it by the municipal council, executive committee, a committee of the council, a member of this committee, a councillor and the municipal manager; and

(e) on its own initiative, subject to the direction of the municipal council, investigate and report to the municipal council on any matter affecting the municipality.

(4) Reports of the municipal public accounts committee must be submitted to the speaker who must table such reports in the next meeting of the municipal council.

(5) *(a)* For the purposes of this section 'audit committee' means the audit committee envisaged in section 166 of the Local Government Municipal: Finance Management Act.

(b) Each municipality and each municipal entity must establish an audit committee in accordance with that section.''.

Amendment of section 81 of Act 117 of 1998, as amended by section 121 of Act 32 of 2000, section 5 of Act 33 of 2000 and section 18 of Act 51 of 2002

30. Section 81 of the principal Act is hereby amended by the substitution in subsection (5) for paragraph *(a)* of the following paragraph:

''*(a)* When participating in the proceedings of a municipal council, a traditional leader is subject to the appropriate provisions of the Code of Conduct set out in Schedule **[1 of the Local Government: Municipal Systems Act, 2000]** 7.''.

Repeal of section 89 of Act 117 of 1998

31. Section 89 of the principal Act is hereby repealed.

General amendment

32. Reference to sections ''9*(e)* and *(f)* and 10*(c)*'' in sections 45*(c)*, 46*(a)*, 48(5)*(c)*(ii), 55(1)*(c)*, 57(1)*(a)*, 57(2)*(c)*(ii) and 72(1) of the principal Act is hereby deleted.

Amendment of Schedule 1 to Act 117 of 1998, as amended by section 93 of Act 27 of 2000, sections 22, 23, 24, 25 and 26 of Act 51 of 2002 and section 9 of Act 2 of 2003

33. Schedule 1 to the principal Act is hereby amended—

(a) by the addition in item 16 of the following subitems:

''(3) A new quota of votes for a seat must be determined in accordance with the following formula (fractions to be disregarded):

$$\frac{A - B}{C - (D + E)} + 1$$

Where—

A represents the total number of valid votes cast for all parties, consisting of those cast on the party vote and those cast for ward candidates representing parties;

B represents the total number of votes cast for the party with excessive seats, both on the party vote and for ward candidates representing parties;

C represents the number of seats in the council;

D represents the number of seats awarded to the party with excessive seats; and

E represents the number of independent ward councillors elected.

This gazette is also available free online at www.gpwonline.co.za

(b) hersiening van interne ouditverslae, saam met kommentaar van die bestuur- en ouditkomitee en doen van aanbevelings by die munisipale raad;

(c) die oorsigverslag van die jaarverslag inisieer en ontwikkel soos vereis ingevolge artikel 129 van die Wet op Plaaslike Regering: Munisipale Finansiële Bestuur;

(d) enige aangeleentheid wat deur die munisipale raad, uitvoerende komitee, 'n komitee van die raad, 'n lid van hierdie komitee, 'n raadslid en die munisipale bestuurder na die komitee verwys is, hanteer en aanbevelings daaroor aan die munisipale raad doen; en

(e) uit eie beweging, onderworpe aan die opdrag van die munisipale raad, enige aangeleentheid wat die munisipaliteit raak, ondersoek en aanbevelings daaroor aan die munisipale raad doen.

(4) Verslae van die komitee vir munisipale openbare rekeninge moet aan die speaker voorgelê word, wat daardie verslae in die volgende vergadering van die munisipale raad ter tafel moet lê.

(5) *(a)* By die toepassing van hierdie artikel, beteken 'ouditkomitee' die ouditkomitee in artikel 166 van die Wet op Plaaslike Regering: Munisipale Finansiële Bestuur, beoog.

(b) Elke munisipaliteit en elke munisipale entiteit moet 'n ouditkomitee ooreenkomstig daardie artikel stig.''.

Wysiging van artikel 81 van Wet 117 van 1998, soos gewysig deur artikel 121 van Wet 32 van 2000, artikel 5 van Wet 33 van 2000 en artikel 18 van Wet 51 van 2002

30. Artikel 81 van die Hoofwet word hierby gewysig deur in subartikel (5) paragraaf *(a)* deur die volgende paragraaf te vervang:

''*(a)* Wanneer 'n tradisionele leier aan die verrigtinge van 'n munisipale raad deelneem is hy onderworpe aan die toepaslike bepalings van die Gedragskode soos uiteengesit in Bylae **[1 van die Wet op Plaaslike Regering: Munisipale Stelsels, 2000]** 7.''.

Herroeping van artikel 89 van Wet 117 van 1998

31. Artikel 89 van die Hoofwet word hierby herroep.

Algemene wysiging

32. Verwysing na artikels ''9*(e)* en *(f)* en 10*(c)*'' in artikels 45*(c)*, 46*(a)*, 48(5)*(c)*(ii), 55(1)*(c)*, 57(1)*(a)*, 57(2)*(c)*(ii) en 72(1) van die Hoofwet word hierby geskrap.

Wysiging van Bylae 1 tot Wet 117 van 1998, soos gewysig deur artikel 93 van Wet 27 van 2000, artikels 22, 23, 24, 25 en 26 van Wet 51 van 2002 en artikel 9 van Wet 2 van 2003

33. Bylae 1 tot die Hoofwet word hierby gewysig—

(a) deur die volgende subitems in item 16 by te voeg:

''(3) 'n Nuwe kwota van stemme vir 'n setel moet volgens die volgende formule bepaal word (met verontagsaming van breukdele)—

$$\frac{A - B}{C - (D + E)} + 1$$

Waar—

A die totale getal geldige stemme uitgebring vir al die partye, bestaande uit dié uitgebring op die partystem en dié uitgebring vir wykskandidate wat partye verteenwoordig;

B die totale getal stemme vir die party met buitensporige setels uitgebring, beide op die partystem en vir wykskandidate wat partye verteenwoordig;

C die getal setels in die raad verteenwoordig;

D die getal setels aan die party met buitensporige setels toegeken, verteenwoordig; en

E die getal onafhanklike wyksraadslede wat verkies is, verteenwoordig.

(4) *(a)* The total number of valid votes cast for each party, both on the party vote and for ward candidates representing the party, excluding the party that has excessive number of seats, must be divided by the quota of votes for a seat. The result is the total number of seats to which each party is entitled.

(b) If the calculation in paragraph *(a)* yields a surplus not absorbed by the seats awarded to a party, that surplus must compete with similar surpluses accruing to any other party or parties and any undistributed seat or seats must be awarded to the party or parties concerned in sequence of the highest surplus.

(c) If the surplus for two or more parties is equal, the seat must be awarded to the party that received the highest number of valid votes.

(5) If a ward candidate representing a party is elected unopposed, a vote cast by a voter registered in that ward for the party of which that candidate is a representative must, for the purpose of factors A and B and subitem (4), be counted as two votes.

(6) In an election for a council that has wards, the Electoral Commission must deduct from the total number of seats to which each party is entitled in terms of subitem (4), the number of ward candidates representing the party who were declared elected.

(7) If no party is awarded a seat in terms of subitem (4)*(a)*, the votes for each party must be treated in accordance with subitem (4)*(b)* as if they are surpluses.

(8) The Electoral Commission must determine in the manner provided in item 13(5), which party candidates are elected.

(9) If a party is entitled to an additional number of seats in terms of subitem (4) and its list of candidates does not contain a sufficient number of candidates after having applied item 17(1), the party concerned forfeits, subject to subitem (1), the unfilled seats and the process provided in this item must be repeated until all seats have been filled or until all listed candidates have been allocated to a vacant seat.'';

(b) by the substitution in item 17 for subitem (1) of the following subitem:

''(1) If a party list contains fewer candidates than the party is entitled to, the Electoral Commission must in writing immediately notify the party of the exact shortfall and request the party to deliver within two days of the notice a list supplemented by the name or names of one or more eligible candidates.'';

(c) by the insertion of the following item after item 17:

''**Multiple seats**

17A. (1) If a candidate is assigned to more than one seat, the parties or independent ward candidates must, within two days after being informed by the chief electoral officer, indicate to the Electoral Commission which seat such candidate should be designated to.

(2) If a party or independent ward candidate fails to indicate to the chief electoral officer which seat such candidate should be designated, such candidate's name must be deleted from the lists.

(3) If a ward seat allocation is deleted it shall lead to the holding of a by-election.'';

(d) by the substitution in item 18(1) for paragraph *(b)* of the following paragraph:

''*(b)* Whenever a councillor referred to in paragraph *(a)* ceases to hold office, the municipal manager concerned must within **[seven]** 14 days after the councillor has ceased to hold office, inform the chief electoral officer accordingly.'' ;

(e) by the addition of the following paragraph in item 18(1):

''*(c)* If the municipal manager of the municipality concerned does not inform the chief electoral officer of the vacancy referred to in paragraph *(a)*, the MEC for local government in the province, must inform the chief

(4) *(a)* Die totale getal geldige stemme vir elke party uitgebring, beide op die partystem en vir wykskandidate wat die party verteenwoordig, met uitsondering van die party wat 'n buitensporige getal setels het, moet deur die kwota stemme vir 'n setel gedeel word. Die resultaat is die totale getal setels waarop elke party geregtig is.

(b) Indien die berekening in paragraaf *(a)* 'n surplus oplewer wat nie deur die setels aan 'n party toegeken, geabsorbeer word nie, moet daardie surplus meeding met soortgelyke surplusse wat aan enige ander party of partye toeval en enige ontoegekende setel of setels moet toegeken word aan die betrokke party of partye in volgorde van die hoogste surplus.

(c) Indien die surplus vir een of meer partye gelyk is, moet die setel aan die party toegeken word wat die grootste getal geldige stemme ontvang het.

(5) Indien 'n wykskandidaat wat 'n party verteenwoordig, onbestrede verkies word, moet 'n stem uitgebring deur 'n stemmer geregistreer in daardie wyk vir die party waarvan daardie kandidaat 'n verteenwoordiger is, by die toepassing van faktore A en B en subitem (4), as twee stemme getel word.

(6) In 'n verkiesing vir 'n raad wat wyke het, moet die Verkiesingskommissie die getal wykskandidate wat die party verteenwoordig wat verkies verklaar is, aftrek van die totale getal setels waarop elke party ingevolge subitem (4) geregtig is.

(7) Indien geen party 'n setel ingevolge subitem (4)*(a)* kry nie, moet die stemme vir elke party ooreenkomstig subitem (4)*(b)* behandel word asof hulle surplusse is.

(8) Die Verkiesingskommissie moet op die wyse in item 13(5) voor voorsiening gemaak, bepaal watter partykandidate verkies is.

(9) Indien 'n party ingevolge subitem (4) op 'n bykomende getal setels geregtig is en die party se lys kandidate nie genoeg kandidate bevat nadat item 17(1) toegepas is nie, verbeur die betrokke party, onderworpe aan subitem (1), die vakante setels en die proses in hierdie item voorsien moet herhaal word totdat alle setels gevul is of totdat alle gelyste kandidate aan 'n vakante setel toegewys is.'';

(b) deur in item 17 subitem (1) deur die volgende subitem te vervang:

''(1) Indien 'n partylys minder name bevat as waarop die party geregtig is, moet die Verkiesingskommissie onmiddellik die party skriftelik van die presiese tekort in kennis stel en die party versoek om binne twee dae vanaf die kennisgewing, 'n aanvullende lys met die naam of name van een of meer bevoegde kandidate, te voorsien.'';

(c) deur die volgende item na item 17 in te voeg:

''**Veelvuldige setels**

17A. (1) Indien 'n kandidaat aan meer as een setel toegewys word, moet die partye of onafhanklike wykskandidate, binne twee dae nadat hulle deur die hoofverkiesingsbeampte ingelig is, aan die Verkiesingskommissie aandui aan watter setel daardie kandidaat toegewys moet word.

(2) Indien 'n party of onafhanklike wykskandidaat versuim om aan die hoofverkiesingsbeampte aan te dui aan watter setel daardie kandidaat toegewys moet word, moet daardie kandidaat se naam van die lyste geskrap word.

(3) Indien 'n wykseteltoewysing geskrap word, lei dit tot die hou van 'n tussenverkiesing.'';

(d) deur in item 18(1) paragraaf *(b)* deur die volgende paragraaf te vervang:

''*(b)* Wanneer 'n raadslid bedoel in paragraaf *(a)* ook al ophou om raadslid te wees, moet die betrokke munisipale bestuurder binne **[sewe]** 14 dae nadat die raadslid opgehou het om raadslid te wees, die hoofverkiesingsbeampte dienooreenkomstig in kennis stel.'';

(e) deur die volgende paragraaf in item 18(1) in te voeg:

''*(c)* Indien die munisipale bestuurder van die betrokke munisipaliteit nie die hoofverkiesingsbeampte verwittig van die vakature in paragraaf *(a)* bedoel nie, moet die LUR vir plaaslike regering in die provinsie die

electoral officer of the vacancy within 14 days where the municipal manager does not.''; and

(f) by the substitution in item 20 for subitem (1) of the following subitem:

''(1) *(a)* A party may not supplement or change its list from the date of the closure of nomination of candidates for an election until a day after the date of the first council meeting.

(b) (i) Subject to paragraph *(a)*, a party may supplement or change its list, provided that if a councillor elected according to a party list ceases to hold office, the party concerned may supplement or change its list by not later than 21 days after the councillor has ceased to hold office.

(ii) The vacancy must be filled as soon as the party in question has supplemented, changed or increased its list, but not later than 14 days after the expiry of the 21-day period.''.

Amendment of Schedule 2 of Act 117 of 1998, as amended by section 93 of Act 27 of 2000, section 9 of Act 20 of 2002, section 27 of Act 51 of 2002, section 29 of Act 51 of 2002, section 30 of Act 51 of 2002, section 31 of Act 51 of 2002, section 9 of Act 2 of 2003 and section 17 of Act 55 of 2008

34. (1) Schedule 2 to the principal Act is hereby amended—

(a) by the substitution for item 2 of the following item:

''**Electoral system for party representatives**

2. The councillors of a district council that in terms of section 23 must be elected in accordance with this Part, must be elected **[as follows:**

(a) **a number of councillors determined for the municipality in terms of section 23(3) must be elected from party lists to proportionally represent parties in the council; and**

(b) **a number of councillors allocated in terms of section 23(2)*(b)* to any district management areas in the municipality must be elected from party lists to proportionally represent parties in those areas]** from party lists to proportionally represent parties in the council.'';

(b) by the substitution for item 3 of the following item:

''**Number of votes**

3. In an election for a district council, **[—**

***(a)*]** each voter registered in the area of a local municipality within the district municipality has one vote, and may vote for one party only**[; and**

(b) **each voter registered in a district management area within the district municipality has two votes, and may vote for—**

(i) not more than one party that submitted a list for the district council; and

(ii) not more than one party that submitted a list for the district management area].'';

(c) by the substitution in item 5 for subitem (1) of the following subitem::

''(1) The number of candidates on a party list submitted by a party may not exceed double the number of seats in the district council allocated, as the case may be, for the election of councillors**[—**

(a)*]** referred to in section 23(1)*(a)[; or**

(b) **to represent a district management area in the district council]**.'';

(d) by the substitution for item 6 of the following item:

hoofverkiesingsbeampte binne 14 dae verwittig van die vakature indien die munisipale bestuurder dit nie doen nie.''; en

(f) deur in item 20 subitem (1) deur die volgende subitem te vervang:

''(1) *(a)* 'n Party mag nie sy lys verander of aanvul vanaf die datum van die sluiting van benoeming van kandidate vir 'n verkiesing nie tot 'n dag na die datum van die eerste raadsvergadering.

(b) (i) Behoudens paragraaf *(a)* kan 'n party sy lys aanvul of verander, met dien verstande dat indien 'n raadslid volgens 'n partylys verkies, ophou om die amp te beklee, die betrokke party sy lys kan aanvul of verander nie later nie as 21 dae nadat die raadslid opgehou het om die amp te beklee.

(ii) Die vakature moet gevul word sodra die betrokke party sy lys aangevul, verander of vergroot het, maar nie later nie as 14 dae na afloop van die tydperk van 21 dae.''.

Wysiging van Bylae 2 van Wet 117 van 1998, soos gewysig deur artikel 93 van Wet 27 van 2000, artikel 9 van Wet 20 van 2002, artikel 27 van Wet 51 van 2002, artikel 29 van Wet 51 van 2002, artikel 30 van Wet 51 van 2002, artikel 31 van Wet 51 van 2002, artikel 9 van Wet 2 van 2003 en artikel 17 van Wet 55 van 2008

34. (1) Bylae 2 tot die Hoofwet word hierby gewysig—

(a) deur item 2 deur die volgende item te vervang:

''**Verkiesingstelsel vir partyverteenwoordigers**

2. Die raadslede van 'n distriksraad wat ingevolge artikel 23 in ooreenstemming met hierdie deel verkies moet word, moet **[soos volg]** van partylyste verkies word**[:**

(a) **'n Aantal raadslede vir die munisipaliteit ingevolge artikel 23(3) bepaal moet vanaf die partylyste verkies word om partye proporsioneel in die raad te verteenwoordig; en**

(b) **'n Aantal raadslede ingevolge artikel 23(2) *(b)* aan enige distriksbestuursgebiede in die munisipaliteit toegeken, moet vanaf die partylyste verkies word om partye in daardie gebiede proporsioneel]** om partye proporsioneel op die raad te verteenwoordig.'';

(b) deur item 3 deur die volgende item te vervang:

''**Aantal stemme**

3. In 'n verkiesing vir 'n distriksraad,**[—**

***(a)*]** het elke kieser wat in die gebied van 'n plaaslike munisipaliteit binne 'n distrikmunisipaliteit geregistreer is een stem, en mag slegs vir een party stem**[; en**

(b) **het elke kieser wat in 'n distrik bestuursgebied binne die distrikmunisipaliteit geregistreer is twee stemme, en mag stem vir—**

(i) nie meer as een party wat 'n lys vir die distriksraad voorgelê het nie; en

(ii) nie meer as een party wat 'n lys vir die distrik bestuursgebied voorgelê het nie].'';

(c) deur in item 5 subitem (1) deur die volgende subitem te vervang:

''(1) Die aantal kandidate op 'n partylys wat deur 'n party voorgelê word mag nie dubbel die aantal setels wat in die distriksraad toegeken is oorskrei nie, na gelang van die geval, vir die verkiesing van raadslede**[—**

***(a)*]** waarna in artikel 23(1)*(a)* verwys word**[;**

(b) **om 'n distrik bestuursgebied in die distriksraad te verteenwoordig]**.'';

(d) deur item 6 deur die volgende item te vervang:

"**Quota**

6. The quota of votes for a seat in a district council **[or for a seat in a district council as a representative of a district management area,]** must be determined in accordance with the following formula (fractions to be disregarded):

$$\frac{A}{B} + 1$$

Where—
A represents the total number of valid votes cast for all parties; and
B represents **[, as the case may be, either—**
(a)*]** the number of seats in the district council allocated in terms of section 23(1)*(a)[; or**
(b) **the number of seats allocated to a district management area in the district council]**.";

(e) by the substitution in item 8 for subitem (1) of the following subitem:
"(1) If only one party submitted a list, an election must not be held for the district council **[or in the district management area]** concerned.";

(f) by the substitution in item (10) for subitem (1) of the following subitem:
"(1) If a party list contains fewer candidates than the party is entitled to, the chief electoral officer must in writing immediately notify the party of the exact shortfall and request the party to deliver within two days of the notice a list supplemented by the name or names of one or more eligible candidates.";

(g) by the insertion of the following item after item 10:

"**Multiple seats**

10A. If a candidate is assigned to more than one seat, item 17A of Schedule 1, adjusted as may be contextually necessary, applies.";

(h) by the substitution in item 13 for subitem (1) of the following subitem:
"(1) *(a)* A party may not supplement or change its list from the date of the closure of the nomination of candidates for an election until a day after the date of the first council meeting.
(b) (i) Subject to the provisions of paragraph *(a)*, a party may supplement or increase its list, provided that if a councillor elected according to a party list, ceases to hold office, the party concerned may supplement or increase its list by not later than 21 days after the councillor has ceased to hold office.
(ii) The vacancy must be filled as soon as the party in question has supplemented, changed or increased its list, but not later than 14 days after the expiry of the 21-day period.";

(i) by the substitution for the heading of Part 2 of the following heading:

"***Part 2***
Allocation and election of representatives of local councils
[and district management areas] to district councils";

(j) by the substitution for item 14 of the following item:

"**Manner of election**

14. The section 23(2) members of a district council must be **[—**
***(a)*]** appointed by the councils of the local municipalities in the area of the district council from among their members **[; and**
(b) **if there is a district management area in the district municipality, elected in accordance with Part 1 of this Schedule to represent that area on the district council]**.";

(k) by the substitution for item 15 of the following item:

“**Kwota**

6. Die kwota stemme vir ’n setel in ’n **[distriksraad of vir ’n setel in ’n distriksraad as ’n verteenwoordiger van ’n distrik bestuursgebied]** moet bepaal word in ooreenstemming met die volgende formule (breukgedeeltes moet buite rekening gelaat word):

$$\frac{A}{B} + 1$$

Waar—

A die totale aantal geldige stemme vir al die partye uitgebring verteenwoordig; en

B verteenwoordig**[, na gelang van die geval, of—**

***(a)*]** die aantal setels wat in die distriksraad ingevolge artikel 23(1)*(a)* toegeken is**[; of**

(b) **die aantal setels wat aan ’n distrik bestuursgebied in die distriksraad toegeken is]**.”;

(e) deur in item 8 subitem (1) deur die volgende subitem te vervang:

“(1) Indien slegs een party ’n lys voorlê, moet ’n verkiesing nie vir die distriksraad **[in die betrokke distriksbestuursgebied]** gehou word nie.”;

(f) deur in item (10) subitem (1) deur die volgende subitem te vervang:

“(1) Indien ’n partylys minder kandidate bevat as waarop die party geregtig is, moet die hoofverkiesingsbeampte die party onmiddellik van die presiese tekort in kennis stel en die party versoek om ’n aanvullende lys te lewer binne twee dae na die kennisgewing met die naam of name van een of meer bevoegde kandidate.”;

(g) deur die volgende item na item 10 in te voeg:

“**Veelvuldige setels**

10A. Indien ’n kandidaat aan meer as een setel toegewys word, is item 17A van Bylae 1, aangepas soos deur die samehang vereis, van toepassing.”;

(h) deur in item 13 subitem (1) deur die volgende subitem te vervang:

“(1) *(a)* ’n Party mag nie sy lys aanvul of verander vanaf die datum van die sluiting van benoeming van kandidate vir ’n verkiesing tot ’n dag na die datum van die eerste raadsvergadering nie.

(b) (i) Behoudens die bepalings van paragraaf *(a)*, kan ’n party sy lys aanvul of vergroot, met dien verstande dat indien ’n raadslid volgens ’n partylys verkies, ophou om die amp te beklee, kan die betrokke party sy lys teen nie later nie as 21 dae nadat die raadslid opgehou het om die amp te beklee, aanvul of vergroot.

(ii) Die vakature moet gevul word sodra die betrokke party sy lys aangevul, verander of vergroot het, maar nie later nie as 14 dae na die verstryking van die 21-dae-tydperk.”;

(i) deur die opskrif van Deel 2 deur die volgende opskrif te vervang:

“***Deel 2***

Toekenning en verkiesing van verteenwoordigers van plaaslike rade [en distrik bestuursgebiede] in distriksrade”;

(j) deur item 14 deur die volgende item te vervang:

“**Wyse van verkiesing**

14. Die artikel 23(2) lede van ’n distriksraad moet**[—**

***(a)*]** aangestel word deur die rade van die plaaslike munisipaliteite in die gebied van die distriksraad uit die geledere van raadslede**[; en**

(b) **as daar ’n distrik bestuursgebied in die distriksmunisipaliteit is, verkies word in ooreenstemming met Deel 1 van hierdie Bylae om daardie gebied in die distriksraad te verteenwoordig]**.”;

(k) deur item 15 deur die volgende item te vervang:

"**Award of seats on district councils**

15. (1) The quota of registered voters that a local council **[or a district management area]** must have in order to be entitled to a seat on a district council must be determined in accordance with the following formula (fractions to be disregarded)—

$$\frac{A}{B} + 1$$

Where—

A represents the total number of voters registered on the district council's segment of the national common **[voters roll]** voters' roll; and

B represents the number of seats on the district council determined in terms of section 23(2)*(a)* for representatives of the local councils **[and district management areas]** but disregarding any increase in terms of section 20(5).

(2) Each local municipality **[and each district management area]** in the area of a district municipality is entitled to a number of seats on the district council determined by dividing the total number of voters registered on the segment of the national common voters' roll for that local municipality **[or district management area]** by the quota of votes for a seat on the district council determined in accordance with subitem (1).

(3) If the calculation in subitem (2) gives a figure that is a fraction of the figure 1, the council **[or district management area,]** must be awarded one seat and must not participate in any further calculation or award.

(4) If the calculation in subitem (2) yields a surplus, that surplus must compete with similar surpluses of any other council **[or district management area]**, and any seat or seats not awarded in terms of subitems (2) and (3) must be awarded in sequence of the highest surplus.";

(l) by the substitution for the heading of item 23 of the following heading:

"**Filling of vacancies of district councils**"; and

(m) by the repeal of item 24.

Amendment of Schedule 3 to Act 117 of 1998, as amended by section 34 of Act 51 of 2002

35. Schedule 3 to the principal Act is hereby amended by the substitution for item (1) of the following item:

"**Application**

1. The procedure set out in this Schedule applies whenever a municipal council meets to elect a speaker, an executive mayor, a deputy executive mayor, a whip, a mayor or a deputy mayor.".

Addition of Schedule 7 to Act 117 of 1998

36. The following Schedule is hereby added to the principal Act:

"**SCHEDULE 7**

CODE OF CONDUCT FOR COUNCILLORS

PREAMBLE

Councillors are elected to represent local communities on municipal councils, to ensure that municipalities have structured mechanisms of accountability to local communities, and to meet the priority needs of communities by providing services equitably, effectively and sustainably within the means of the municipality. In fulfilling this role, councillors must

“**Toekenning van setels in distriksrade**

15. (1) Die kwota van geregistreerde kiesers wat ‘n plaaslike raad **[of distrik bestuursgebied]** moet hê om op ’n setel op ’n distriksraad geregtig te wees moet in ooreenstemming met die volgende formule bepaal word (breuke moet weggelaat word)—

$$\frac{A}{B} + 1$$

Waar—

A die totale aantal kiesers wat op die distriksraad se segment van die nasionale gemeenskaplike kieserslys is, verteenwoordig; en

B die aantal setels op ’n distriksraad verteenwoordig wat ingevolge artikel 23(2)*(a)* vir verteenwoordiger van die plaaslike rade **[en distrik bestuursgebiede]** bepaal is maar enige verhoging ingevolge artikel 20(5) moet buite rekening gelaat word.

(2) Elke plaaslike munisipaliteit **[en elke distrik bestuursgebied]** in die gebied van ’n distriksmunisipaliteit, is geregtig op ’n getal setels in die distriksraad wat bepaal word deur die totale getal geregistreerde kiesers op die segment van die nasionale gemeenskaplike kieserslys vir daardie plaaslike munisipaliteit **[of distrik bestuursgebied]** te verdeel deur die kwota van kiesers vir ’n setel in die distriksraad ooreenkomstig subitem (1) bepaal.

(3) Indien die berekening in subitem (2) ’n syfer gee wat ’n breukdeel is van die syfer 1, moet die raad **[of distrik bestuursgebied,]** een setel toegeken word, en neem nie deel aan enige verdere berekening of toekenning nie.

(4) Indien die berekening in subitem (2) ’n surplus gee, moet daardie surplus meeding met ’n soortgelyke surplus van enige ander raad **[of distrik bestuursgebied]**, en enige setel of setels nie ingevolge subitems (2) en (3) toegeken nie, moet toegeken word in volgorde van die hoogste surplus.”;

(l) deur die opskrif van item 23 deur die volgende opskrif te vervang:

“**Vul van vakatures <u>in distriksrade</u>**”; en

(m) deur item 24 te herroep.

Wysiging van Bylae 3 tot Wet 117 van 1998, soos gewysig deur artikel 34 van Wet 51 van 2002

35. Bylae 3 tot die Hoofwet word hierby gewysig deur item (1) deur die volgende item te vervang:

“**Toepassing**

1. Die prosedure in hierdie Bylae uiteengesit, is van toepassing wanneer ’n munisipale raad vergader om ’n speaker, ’n uitvoerende burgemeester, ’n uitvoerende onderburgemeester, <u>’n sweep,</u> ’n burgemeester of ’n onderburgemeester te verkies.”.

Byvoeging van Bylae 7 tot Wet 117 van 1998

36. Die volgende bylae word hierby by die Hoofwet bygevoeg:

“**BYLAE 7**

GEDRAGSKODE VIR RAADSLEDE

AANHEF

<u>Raadslede word verkies om plaaslike gemeenskappe op munisipale rade te verteenwoordig, om te verseker dat munisipaliteite gestruktureerde meganismes van verantwoordbaarheid aan plaaslike gemeenskappe het en om in die prioriteitsbehoeftes van gemeenskappe te voorsien deur dienste gelyk, effektief en volhoubaar binne die vermoëns van die munisipaliteit te</u>

be accountable to local communities and report back at least quarterly to constituencies on council matters, including the performance of the municipality in terms of established indicators. In order to ensure that councillors fulfil their obligations to their communities, and support the achievement by the municipality of its objectives set out in section 19, the following Code of Conduct is established.

Definitions

1. In this Schedule 'partner' means a person who permanently lives with another person in a manner as if married.

General conduct of councillors

2. A councillor must—

(a) perform the functions of office in good faith, honestly and in a transparent manner; and

(b) at all times act in the best interest of the municipality and in such a way that the credibility and integrity of the municipality are not compromised.

Voting at meetings

3. A councillor may not vote in favour of or agree to a resolution which is before the council or a committee of the council, which conflicts with any legislation applicable to local government.

Attendance at meetings

4. A councillor must attend each meeting of the municipal council and of a committee of which that councillor is a member, except when—

(a) leave of absence is granted in terms of an applicable law or as determined by the rules and orders of the council; or

(b) that councillor is required in terms of this Code to withdraw from the meeting.

Sanctions for non-attendance of meetings

5. (1) A municipal council may impose a fine as determined by the standing rules and orders of the municipal council on a councillor for—

(a) not attending a meeting which that councillor is required to attend in terms of item 4; or

(b) failing to remain in attendance at such a meeting.

(2) A councillor who is absent from three or more consecutive meetings of a municipal council, or from three or more consecutive meetings of a committee, which that councillor is required to attend in terms of item 4, must be removed from office as a councillor.

(3) *(a)* Proceedings for the imposition of a fine or the removal of a councillor must be conducted in accordance with a uniform standing procedure which each municipal council must adopt for the purposes of this item.

(b) The uniform standing procedure must comply with the rules of natural justice.

Disclosure of interests

6. (1) A councillor must—

(a) disclose to the municipal council, or to any committee of which that councillor is a member, any direct or indirect personal or private business interest that that councillor, or any spouse, partner or business associate of that councillor may have in any matter before the council or the committee; and

lewer. Raadslede moet by die vervulling van hierdie rol aan plaaslike gemeenskappe verantwoordbaar wees en ten minste kwartaalliks aan kiesers verslag doen oor raadsaangeleenthede, met inbegrip van die prestasie van die munisipaliteit ingevolge gestelde aanduiders. Ten einde te verseker dat raadslede hulle verpligtinge aan hulle gemeenskappe nakom en om die bereiking deur die munisipaliteit van die munisipaliteit se oogmerke soos in artikel 19 uiteengesit, te ondersteun, word die volgende Gedragskode ingestel.

Woordomskrywing

1. In hierdie Bylae beteken 'lewensmaat' 'n persoon wat permanent by 'n ander persoon woon asof hulle getroud is.

Algemene gedrag van raadslede

2. 'n Raadslid moet—

(a) die werksaamhede van die amp met goeie trou, eerlik en op 'n deursigtige wyse verrig; en
(b) te alle tye in die belang van die munisipaliteit optree en op so 'n wyse dat die geloofbaarheid en integriteit van die munisipaliteit nie in die gedrang kom nie.

Stem by vergaderings

3. 'n Raadslid mag nie stem ten gunste van of instem tot 'n besluit wat voor die raad of 'n komitee van die raad is, wat in stryd is met enige wetgewing van toepassing op plaaslike regering nie.

Bywoning van vergaderings

4. 'n Raadslid moet elke vergadering van die munisipale raad en van 'n komitee waarvan daardie raadslid 'n lid is, bywoon, behalwe wanneer—

(a) hy of sy ingevolge 'n toepaslike wetsbepaling of soos deur die reëls en orders van die raad bepaal, toestemming kry om afwesig te wees; of
(b) hierdie Kode vereis dat daardie raadslid van die vergadering onttrek.

Sanksies vir niebywoning van vergaderings

5. (1) 'n Munisipale raad kan 'n boete soos deur die staande reëls en orders van die munisipale raad bepaal, aan 'n raadslid oplê—

(a) vir niebywoning van 'n vergadering wat daardie raadslid ingevolge item 4 moet bywoon; of
(b) vir versuim om by so 'n vergadering teenwoordig te bly.

(2) 'n Raadslid wat van drie of meer opeenvolgende vergaderings van 'n munisipale raad afwesig is, of van drie of meer opeenvolgende vergaderings van 'n komitee afwesig is, wat daardie raadslid ingevolge item 4 moet bywoon, moet van die amp van raadslid onthef word.

(3) *(a)* Verrigtinge vir die oplê van 'n boete of die ontheffing van 'n raadslid uit die amp, moet ooreenkomstig 'n eenvormige staande prosedure gehou word wat elke munisipale raad vir die doeleindes van hierdie item moet aanneem.

(b) Die eenvormige staande prosedure moet aan die reëls van natuurlike geregtigheid voldoen.

Openbaarmaking van belange

6. (1) 'n Raadslid—

(a) moet aan die munisipale raad, of aan enige komitee waarvan daardie raadslid 'n lid is, enige direkte of indirekte persoonlike of private sakebelang wat daardie raadslid, of enige gade, vennoot of sakevennoot van daardie raadslid mag hê in enige aangeleentheid wat voor die raad of die komitee ter sprake is, openbaar maak; en

(b) withdraw from the proceedings of the council or committee when that matter is considered by the council or committee, unless the council or committee decides that the councillor's direct or indirect interest in the matter is trivial or irrelevant.

(2) A councillor who, or whose spouse, partner, business associate or close family member, acquired or stands to acquire any direct benefit from a contract concluded with the municipality, must disclose full particulars of the benefit of which the councillor is aware at the first meeting of the municipal council.

(3) This section does not apply to an interest or benefit which a councillor, or a spouse, partner, business associate or close family member, has or acquires in common with other residents of the municipality.

Personal gain

7. (1) A councillor may not use the position or privileges of a councillor, or confidential information obtained as a councillor, for private gain or to improperly benefit another person.

(2) No councillor may be a party to or beneficiary under a contract for the provision of goods or services to any municipality or any municipal entity established by a municipality.

Declaration of interests

8. (1) When elected or appointed, a councillor must within 60 days declare in writing to the municipal manager the following financial interests held by that councillor:

(a) Shares and securities in any company;

(b) membership of any close corporation;

(c) interest in any trust;

(d) directorships;

(e) partnerships;

(f) other financial interests in any business undertaking;

(g) employment and remuneration;

(h) interest in property;

(i) pension; and

(j) subsidies, grants and sponsorships by any organisation.

(2) Any change in the nature or detail of the financial interests of a councillor must be declared in writing to the municipal manager annually.

(3) Gifts received by a councillor above a prescribed amount must also be declared in accordance with subitem (1).

(4) The municipal council must determine which of the financial interests referred in subitem (1) must be made public having regard to the need for confidentiality and the public interest for disclosure.

Full-time councillors

9. A councillor who is a full-time councillor may not undertake any other paid work except with the consent of a municipal council which consent shall not unreasonably be withheld.

Rewards, gifts and favours

10. A councillor may not request, solicit or accept any reward, gift or favour for—

(a) voting or not voting in a particular manner on any matter before the municipal council or before a committee of which that councillor is a member;

(b) persuading the council or any committee in regard to the exercise of any power, function or duty;

(c) making a representation to the council or any committee of the council; or

(b) moet aan die verrigtinge van die raad of komitee onttrek wanneer daardie aangeleentheid deur die raad of komitee oorweeg word, tensy die raad of komitee besluit dat die raadslid se direkte of indirekte belang in die aangeleentheid gering of irrelevant is.

(2) ’n Raadslid wat, of wie se gade, lewensmaat, sakegenoot, nabye familielid, enige direkte voordeel trek of kan trek uit ’n kontrak wat met die munisipaliteit gesluit is, moet volle besonderhede van die voordeel waarvan die raadslid bewus is, by die eerste vergadering van die munisipale raad openbaar maak.

(3) Hierdie artikel is nie van toepassing nie op ’n belang of voordeel wat ’n raadslid, of ’n gade, lewensmaat of sakegenoot of nabye familielid, in gemeen met ander inwoners van die munisipaliteit het of verkry.

Persoonlike gewin

7. (1) ’n Raadslid mag nie die posisie of voorregte van ’n raadslid, of vertroulike inligting as ’n raadslid verkry, vir private gewin of om iemand anders onbehoorlik te bevoordeel, gebruik nie.

(2) Geen raadslid mag ’n party wees tot of begunstigde kragtens ’n kontrak vir die lewering van goedere of dienste aan enige munisipaliteit of enige munisipale entiteite deur ’n munisipaliteit ingestel nie.

Verklaring van belange

8. (1) By verkiesing of aanstelling, moet ’n raadslid binne 60 dae die volgende finansiële belange wat daardie raadslid hou, skriftelik aan die munisipale bestuurder verklaar:

(a) Aandele en effekte in enige maatskappy;
(b) lidmaatskap in enige beslote korporasie;
(c) belang in enige trust;
(d) direkteurskappe;
(e) vennootskappe;
(f) ander finansiële belange in enige sakeonderneming;
(g) werk en vergoeding;
(h) eiendomsbelang;
(i) pensioen; en
(j) subsidies, toelaes en borgskappe deur enige organisasie.

(2) Enige verandering in die aard of besonderhede van die finansiële belange van ’n raadslid moet jaarliks skriftelik aan die munisipale bestuurder verklaar word.

(3) Geskenke bo ’n voorgeskrewe bedrag deur ’n raadslid ontvang, moet ook ooreenkomstig subitem (1) verklaar word.

(4) Die munisipale raad moet bepaal watter van die finansiële belange in subitem (1) bedoel, openbaar gemaak moet word, met inagneming van die behoefte aan vertroulikheid en die openbare belang in openbaarmaking.

Voltydse raadslede

9. ’n Raadslid wat ’n voltydse raadslid is, mag nie enige ander betaalde werk aanvaar nie, behalwe met die vergunning van ’n munisipale raad, welke vergunning nie onredelik teruggehou moet word nie.

Belonings, geskenke en gunste

10. ’n Raadslid mag nie enige beloning, geskenk of guns versoek, vra of aanvaar nie in ruil daarvoor—

(a) dat daardie raadslid op ’n spesifieke wyse stem of nie stem nie oor enige aangeleentheid voor die munisipale raad of voor ’n komitee waarvan daardie raadslid ’n lid is;
(b) dat daardie raadslid die raad of enige komitee oorreed in die uitoefening van enige bevoegdheid, werksaamheid of plig;
(c) dat daardie raadslid ’n vertoog aan die raad of enige komitee van die raad rig; of

(d) disclosing privileged or confidential information.

Unauthorised disclosure of information

11. (1) A councillor may not, without the permission of the municipal council or a committee, disclose any privileged or confidential information of the council or committee to any unauthorised person.

(2) For the purpose of this item 'privileged or confidential information' includes any information—

(a) determined by the municipal council or committee to be privileged or confidential;

(b) discussed in closed session by the council or committee;

(c) disclosure of which would violate a person's right to privacy; or

(d) declared to be privileged, confidential or secret in terms of law.

(3) This item does not derogate from the right of any person to access to information in terms of national legislation.

Interference in administration

12. A councillor may not, except as provided by law—

(a) interfere in the management or administration of any department of the municipal council, unless mandated by the council;

(b) give or purport to give any instruction to any employee of the council, except when authorised to do so;

(c) obstruct or attempt to obstruct the implementation of any decision of the council or a committee by an employee of the council; or

(d) encourage or participate in any conduct which would cause or contribute to maladministration in the council.

Municipal property

13. A councillor may not use, take, acquire or benefit from any property or asset owned, controlled or managed by the municipality to which that councillor has no right.

Councillor in arrears

14. A councillor may not be in arrears to the municipality for rates and service charges for a period longer than three months.

Breaches of Code

15. (1) If the speaker of a municipal council, on reasonable suspicion, is of the opinion that a provision of this Code has been breached, the speaker must—

(a) authorise an investigation of the facts and circumstances of the alleged breach;

(b) give the councillor a reasonable opportunity to reply in writing regarding the alleged breach; and

(c) report the matter to a meeting of the municipal council after paragraphs *(a)* and *(b)* have been complied with.

(2) A report in terms of subitem (1)*(c)* is open to the public.

(3) The speaker must report the outcome of the investigation to the MEC for local government in the province concerned.

(4) The speaker must ensure that each councillor, when taking office, is given a copy of this Code and that a copy of the Code is available in every room or place where the council meets.

This gazette is also available free online at **www.gpwonline.co.za**

(d) dat daardie raadslid geprivilegeerde of vertroulike inligting openbaar maak.

Ongemagtigde openbaarmaking van inligting

11. (1) 'n Raadslid mag nie sonder die vergunning van die munisipale raad of 'n komitee, enige geprivilegeerde of vertroulike inligting van die raad of komitee aan enige ongemagtigde persoon openbaar maak nie.

(2) By die toepassing van hierdie item sluit 'geprivilegeerde of vertroulike inligting' enige inligting in—

(a) deur die munisipale raad of komitee as geprivilegeerd of vertroulik verklaar;

(b) wat in 'n geslote sessie deur die raad of komitee bespreek is;

(c) waarvan die openbaarmaking 'n persoon se reg op privaatheid skend; of

(d) ingevolge die reg verklaar is geprivilegeer, vertroulik of geheim te wees.

(3) Hierdie item ontneem niks aan 'n persoon se reg op toegang tot inligting ingevolge nasionale wetgewing nie.

Inmenging in administrasie

12. 'n Raadslid mag nie, behalwe soos by wet bepaal—

(a) inmeng in die bestuur of administrasie van enige departement van die munisipale raad nie, tensy dit deur die raad mandateer is;

(b) sonder magtiging enige opdrag gee of voorgee om te gee aan enige werknemer van die raad nie;

(c) die implementering van enige besluit van die raad of 'n komitee deur 'n werknemer van die raad dwarsboom of poog om dit te dwarsboom nie; of

(d) enige gedrag aanmoedig of daaraan deelneem wat tot die wanadministrasie van die raad sal bydra nie.

Munisipale eiendom

13. 'n Raadslid mag nie enige eiendom of bate deur die munisipaliteit besit, beheer of bestuur waarop daardie raadslid geen reg het, gebruik, neem, verkry of daaruit voordeel trek nie.

Raadslid agterstallig

14. 'n Raadslid mag nie vir 'n tydperk van meer as drie maande by die munisipaliteit agterstallig wees met eiendomsbelasting en diensgelde nie.

Verbrekings van kode

15. (1) Indien die speaker van 'n munisipale raad, op 'n redelike vermoede, van mening is dat 'n bepaling van hierdie Kode verbreek is, moet die speaker—

(a) 'n ondersoek van die feite en omstandighede rondom die beweerde verbreking magtig;

(b) die raadslid 'n redelike geleentheid gun om skriftelik te reageer oor die beweerde verbreking; en

(c) die aangeleentheid by 'n vergadering van die munisipale raad aanmeld nadat aan paragrawe *(a)* en *(b)* voldoen is.

(2) 'n Verslag ingevolge subartikel (1)*(c)* is oop vir die publiek.

(3) Die speaker moet die resultaat van die ondersoek aan die LUR vir plaaslike regering in die betrokke provinsie rapporteer.

(4) Die voorsitter moet verseker dat elke raadslid, by die opneem van 'n amp, 'n afskrif van hierdie Kode ontvang en dat 'n afskrif van die Kode in elke vertrek of plek waar die raad vergader, beskikbaar is.

This gazette is also available free online at **www.gpwonline.co.za**

(5) If the speaker of council is the alleged perpetrator, or the speaker refuses to authorise an investigation, the council must establish a special committee, as contemplated in Item 16(1)*(b)*, to investigate and make a finding on any alleged breach of this Code.

Investigation of breach

16. (1) A municipal council may—
(a) investigate and make a finding on any alleged breach of a provision of this Code; or
(b) establish a special committee—
  (i) to investigate and make a finding on any alleged breach of this Code; and
  (ii) to make appropriate recommendations to the council.

(2) If the council or a special committee finds that a councillor has breached a provision of this Code, the council may—
(a) issue a formal warning to the councillor;
(b) reprimand the councillor;
(c) request the MEC for local government in the province to suspend the councillor for a certain period;
(d) fine the councillor; or
(e) request the MEC to remove the councillor from office.

(3) The speaker must inform the MEC for local government in the province concerned within 14 days of the finding and sanction decided on by the council.

(4) *(a)* Any councillor who has been warned, reprimanded or fined in terms of paragraph *(a)*, *(b)* or *(d)* of subitem (2) may within 14 days of having been notified of the decision of council appeal to the MEC for local government in writing setting out the reasons on which the appeal is based.

(b) A copy of the appeal must be provided to the council by the MEC.

(c) The council may within 14 days of receipt of the appeal referred to in paragraph *(b)* make any representation pertaining to the appeal to the MEC for local government in writing.

(d) The MEC for local government may, after having considered the appeal, confirm, set aside or vary the decision of the council and inform the councillor and the council of the outcome of the appeal.

(5) The MEC for local government may appoint a person or a committee to investigate any alleged breach of a provision of this Code and to make a recommendation as to the appropriate sanction in terms of subitem (2) if a municipal council does not conduct an investigation contemplated in subitem (1) and the MEC for local government considers it necessary.

(6) The Commissions Act, 1947 (Act No. 8 of 1947), or, where appropriate, applicable provincial legislation, may be applied to an investigation in terms of subitem (4).

(7) If the MEC is of the opinion that the councillor has breached a provision of this Code, and that such contravention warrants a suspension or removal from office, the MEC may—
(a) suspend the councillor for a period and on conditions determined by the MEC; or
(b) remove the councillor from office.

(8) Any investigation in terms of this item and any action by the MEC in terms of subitem (7) must be in accordance with section 3 of the Promotion of Administrative Justice Act, 2000 (Act No. 3 of 2000).

Application of Code to traditional leaders

17. (1) Items 1, 2, 6, 7, 10 *(b)* to *(d)*, 11, 12, 13, 15 and 16 (1) apply to a traditional leader who participates or has participated in the proceedings of a municipal council in terms of section 81.

(2) These items must be applied to the traditional leader in the same way they apply to councillors.

(5) Indien die speaker van die raad die beweerde dader is, of die speaker weier om 'n ondersoek te magtig, moet die raad 'n spesiale komitee instel, soos in Item 16(1)*(b)* beoog, om ondersoek in te stel en 'n beslissing te maak oor enige beweerde verbreking van hierdie Kode.

Ondersoek van verbreking

16. (1) 'n Munisipale raad kan—

(a) 'n beweerde verbreking van 'n bepaling van hierdie Kode ondersoek en daaroor beslis; of
(b) 'n spesiale komitee instel—
   (i) om ondersoek in te stel en 'n beslissing te maak oor enige beweerde verbreking van hierdie Kode; en
   (ii) om gepaste aanbevelings aan die raad te doen.

(2) Indien die raad of 'n spesiale komitee bevind dat 'n raadslid 'n bepaling van hierdie Kode verbreek het, kan die raad—

(a) 'n formele waarskuwing aan die raadslid uitreik;
(b) die raadslid teregwys;
(c) versoek dat die LUR vir plaaslike regering in die provinsie die raadslid vir 'n sekere tydperk skors;
(d) die raadslid beboet; of
(e) versoek dat die LUR die raadslid uit die amp verwyder.

(3) Die speaker moet die LUR vir plaaslike regering in die betrokke provinsie binne 14 dae inlig oor die beslissing en die sanksie waarop die raad besluit het.

(4) *(a)* Enige raadslid wat ingevolge paragraaf *(a)*, *(b)* of *(d)* van subitem (2) gewaarsku, tereggewys of beboet is, kan binne 14 dae sedert kennisgewing van die besluit van die raad, skriftelik by die LUR vir plaaslike regering appèl aanteken en die redes waarop die appèl gegrond is, uiteensit.

(b) Die LUR moet 'n afskrif van die appèl aan die raad voorsien.

(c) Die raad kan binne 14 dae van ontvangs van die appèl in paragraaf *(b)* bedoel, enige vertoog rakende die appèl skriftelik aan die LUR vir plaaslike regering rig.

(d) Die LUR vir plaaslike regering kan, na oorweging van die appèl, die besluit van die raad bevestig, tersyde stel of verander en die raadslid en die raad verwittig van die uitslag van die appèl.

(5) Die LUR vir plaaslike regering moet 'n persoon of 'n komitee aanstel om enige beweerde verbreking van 'n bepaling van hierdie Kode te ondersoek en om 'n aanbeveling aangaande die gepaste sanksie ingevolge subitem (2) te doen as 'n munisipale raad nie 'n ondersoek in subitem (1) beoog, doen nie en die LUR vir plaaslike regering dit nodig ag.

(6) Die Kommissiewet, 1947 (Wet No. 8 van 1947), of, waar van toepassing, toepaslike provinsiale wetgewing, kan op 'n ondersoek ingevolge subitem (4) toegepas word.

(7) Indien die LUR van mening is dat die raadslid 'n bepaling van hierdie Kode verbreek het en dat daardie oortreding 'n skorsing of ontheffing van amp regverdig, kan die LUR—

(a) die raadslid vir 'n tydperk en op voorwaardes deur die LUR bepaal, skors; of
(b) die raadslid uit die amp verwyder.

(8) Enige ondersoek ingevolge hierdie item en enige aksie deur die LUR ingevolge subitem (7), moet ooreenkomstig artikel 3 van die 'Promotion of Administrative Justice Act, 2000' (Wet No. 3 van 2000), wees.

Toepassing van Kode op tradisionele leiers

17. (1) Items 1, 2, 6, 7, 10*(b)* tot *(d)*, 11, 12, 13, 15 en 16(1) is van toepassing op 'n tradisionele leier wat ingevolge artikel 81 aan die verrigtinge van 'n munisipale raad deelneem.

(2) Hierdie items moet op die tradisionele leier toegepas word op dieselfde wyse as wat dit op raadslede van toepassing is.

(3) If a municipal council or a special committee in terms of item 16(1) finds that a traditional leader has breached a provision of this Code, the council may—

(a) issue a formal warning to the traditional leader; or

(b) request the MEC for local government in the province to suspend or cancel the traditional leader's right to participate in the proceedings of the council.

(4) The MEC for local government may appoint a person or a committee to investigate any alleged breach of a provision of this Code and to make a recommendation on whether the right of the traditional leader to participate in the proceedings of the municipal council should be suspended or cancelled.

(5) The Commissions Act, 1947 (Act No. 8 of 1947), may be applied to an investigation in terms of subitem (4).

(6) If the MEC is of the opinion that the traditional leader has breached a provision of this Code, and that such breach warrants a suspension or cancellation of the traditional leader's right to participate in the council's proceedings, the MEC may—

(a) suspend that right for a period and on conditions determined by the MEC; or

(b) cancel that right.

(7) Any investigation in terms of this item and any action by the MEC in terms of subitem (6) must be in accordance with the rules of natural justice.

(8) The suspension or cancellation of a traditional leader's right to participate in the proceedings of a council does not affect that traditional leader's right to address the council in terms of section 81(3).''.

Repeal of laws

37. Section 19, section 54 and Schedule 1 to the Local Government: Municipal Systems Act, 2000 (Act No. 32 of 2000), are hereby repealed.

Transitional arrangements

38. A municipality with a plenary executive system immediately before the commencement of this Act, will continue to exist as a municipality with a plenary executive system until the date of the first local government election after commencement of this Act.

Short title and commencement

39. This Act is called the Local Government: Municipal Structures Amendment Act, 2021, and comes into operation on a date to be determined by the President by proclamation in the *Gazette*.

This gazette is also available free online at www.gpwonline.co.za

(3) Indien 'n munisipale raad of 'n spesiale komitee ingevolge item 16(1) bevind dat 'n tradisionele leier 'n bepaling van hierdie Kode verbreek het, kan die Raad—

(a) 'n formele waarskuwing aan die tradisionele leier uitreik; of

(b) versoek dat die LUR vir plaaslike regering in die provinsie die tradisionele leier se reg om aan die verrigtinge van die raad deel te neem, intrek.

(4) Die LUR vir plaaslike regering kan 'n persoon of 'n komitee aanstel om enige beweerde verbreking van 'n bepaling van hierdie Kode te ondersoek en om 'n aanbeveling te doen oor hetsy die reg van die tradisionele leier om aan die verrigtinge van die munisipale raad deel te neem, opgeskort of ingetrek moet word.

(5) Die Kommissiewet, 1947 (Wet No. 8 van 1947), kan op 'n ondersoek ingevolge subitem (4) toegepas word.

(6) Indien die LUR van mening is dat die tradisionele leier 'n bepaling van hierdie Kode verbreek het en dat daardie verbreking 'n opskorting of intrekking van die tradisionele leier se reg om aan die raad se verrigtinge deel te neem, regverdig, kan die LUR—

(a) daardie reg vir 'n tydperk en op voorwaardes deur die LUR bepaal, opskort; of

(b) daardie reg intrek.

(7) Enige ondersoek ingevolge hierdie item en enige stappe deur die LUR ingevolge subitem (6), moet ooreenkomstig die reëls van natuurlike geregtigheid wees.

(8) Die opskorting of intrekking van 'n tradisionele leier se reg om aan die verrigtinge van 'n raad deel te neem, raak nie daardie tradisionele leier se reg om die raad ingevolge artikel 81(3) toe te spreek nie.''.

Herroeping van wette

37. Artikel 19, artikel 54 en Bylae 1 tot die Wet op Plaaslike Regering: Munisipale Stelsels, 2000 (Wet No. 32 van 2000), word hierby herroep.

Oorgangsmaatreëls

38. 'n Munisipaliteit wat onmiddellik voor die inwerkingtreding van hierdie Wet 'n volle raad uitvoerende stelsel het, sal voortgaan om as 'n munisipaliteit met 'n volle raad uitvoerende stelsel te bestaan tot op die datum van die eerste plaaslike regeringsverkiesing na inwerkingtreding van hierdie Wet.

Kort titel en inwerkingtreding

39. Hierdie Wet heet die Wysigingswet op Plaaslike Regering: Munisipale Strukture, 2021, en tree in werking op 'n datum deur die President by proklamasie in die *Staatskoerant* bepaal.

This gazette is also available free online at www.gpwonline.co.za

Printed by and obtainable from the Government Printer, Bosman Street, Private Bag X85, Pretoria, 0001
Contact Centre Tel: 012-748 6200. eMail: info.egazette@gpw.gov.za
Publications: Tel: (012) 748 6053, 748 6061, 748 6065